

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 84 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hóra ... 7 kor.

Nyitlteri költsémenyek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM. 101.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Közvetítőherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM. 101.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, november 24.

Uj háboru.

Szeretnők boldogan elhinni, hogy vége a háborúnak. Fájdalom, még nem vagyunk bizonyosak ebben. Az újságközlmények ma még csak burkoltan közlik, de — holnap, holnapután talán már bizonyosabban feltárhatják azt a hírt, hogy a háborúnak egy újabb fázisához érkezünk el. Talán a legveszedelmesebbhez minden háborus mozgalom között. Mindenesetre sorsdöntő idők következnek, melyek hivatva vannak a világ arculatát megváltoztatni.

A polgári elvek, a polgári világnézet fegyverei csapnak össze a bolsevik életfelfogás harci eszközeivel. A háborúnak ez a fináléja nem fog megrázkódtatás nélkül elvonulni a világ felett. A két felfogás merőben ellentétes fegyverekkel küzd. A nyugati polgári társadalom a háboruban kivított diadalnak megszerzett előnyeit kénytelen fegyverrel védelmezni azzal a hatalmas, óriási erejű mozgalommal szemben, mely Oroszország proletárságát állítja a győztes nyugati nemzetekkel szemben. Az orosz bolsevik kormányzat érzi, hogy saját országában is csak akkor tudja a most megalapozott rendszert állandósítani, ha a bolsevik eszmék a kulturvilág kialakuló világfelfogásának alapjai lesznek. Mindaddig, míg nyugat Európa a régi polgári berendezkedések alapján óhajtja folytatni állami életét: Oroszország bolsevik rendjét szünetlenül a megsemmisítés fenyegeti. Az orosz kormány ezért fordult rövid idővel ezelőtt a világ összes népehez. Csatlakozásra szólította fel az összes nemzetek proletárságát, hogy a polgári rend helyére saját elveit helyezze.

A győztes nyugat Európa az orosz rendszer terjedésében — joggal vagy jogtalanul — óriási veszedelmet lát s miután attól fél, hogy a legyőzött központi hatalmak országában könnyen gyulékony anyagokat talál az orosz felhívás: készül a bolsevik rendszer megfojtására.

Az angol és francia seregek, melyekhez jelentékeny szerb és román haderők csatlakoztak, már el is indult az utolsó nagy mérkőzésre. A Földközi tengeren már nagyarányú csapatszállítás folyik, hogy a Dardanellakon és a Fekete-tengeren keresztül Oroszország földjére helyezték az entente hadseregeket. Semmiesetre sem valószínű, hogy Oroszország fegyverrel fogadja a megszálló sereget. Az orosz rendszer nemcsak fegyverekkel harcol, hanem az előszó, a meggyőzés s az agitativ munka erejével is.

Hogyan fog végződni ez a harc, melyben világfelfogások csatáznak? Ki tudná azt megmondani? Bizonyos azonban, hogy eredménytelen nem lesz. Oly mélyrehatóellenlétek vannak a nyugati polgári rend és az orosz világfelfogás között, mely át nem hidalható, s csakis az egyik teljes megsemmisülésével végződhetik. Az entente 750000 harcost küld Oroszországba. Ez több, mint amennyi Oroszország

katonai ereje ellen ma szükséges, de kevesebb, ha a harcosok nem mind a nyugati polgári rendnek meggyőződéses hívei. S ez a háboru már oly sok meglepetéssel szolgált, hogy semmit sem tartunk lehetetlennel. A világ remekára újra hangos lesz az orosz nevektől. Ma

még csak Plevet, Odesszát emlegetik a lapok, holnap talán már más városok, más nevek kerülnek forgalomba, arról a földről, ahol most csodálatos virulásban élő energiák tombolnak s egyenesen kihívják maguk ellen az egész győzelmes Nyugat fegyvereit.

Tárgyalások Német-Ausztriával.

(Közvetítő az új sajtótörvény. — Ki közvetítette a békét?)

Budapestről jelentik: Ma délután 5 órakor a miniszteriumok kiküldötteiből álló vegyes bizottság az osztrák-német kormány delegáltjaival tárgyalt abból a célból, hogy Német-Ausztriából mennyi árut szállíthatnak Magyarországra és viszont mennyi marhát szállíthat Magyarország Német-Ausztriába. Ezen a tárgyaláson a magyar megbízottak a svájci határnak Német-Ausztria felé való megnyitását szorgalmazták, mert Magyarország Svájcba is akar marhát szállítani.

Budapestről jelentik: Lengyel Aurél dr. miniszteri tanácsos már elkészült az új sajtótörvény és esküdtzéki törvény tervezetével. Az új sajtótörvény mindössze 3—4 paragrafusból fog állani. Az új esküdtzéki törvény hatályon kívül helyezi mindazokat a rendelkezéseket, amelyeket Balogh Jenő volt igazságügyminiszter léptetett életbe. Előírja azt az intézkedést is, hogy az esküdtbíróság elnöke az esküdtekkel együtt vonul vissza tanácskozára.

Az előzetes béketárgyalások megkezdését kérjük.

Budapestről jelentik: A kormány elhatározta, hogy az entente kormányaihoz újabb jegyzékkel fordul, amelyben az előzetes béketárgyalások megindítását kéri. Az ententel kötött fegyverszünet, amelynek mi összes feltételeit teljesítettük, már december negyedikén lejár és a kormánynak még nincs tudomása arról, — ami főleg az entente államaival való közvetlen összeköttetések hiányának tudható be — hogy az entente mi módon és mikor akar hozzájárulni a béketárgyalások megkezdéséhez. A kormánynak az a véleménye, hogy miután mi a fegyverszünet összes feltételeit haladék nélkül teljesítettük és miután az ország ügyeit a nép által kinevezett kormány vezeti, semmi sem áll útjában annak, hogy a béketárgyalásokat megindítsuk. A nemzetiségieknek az a törekvése, hogy a béketárgyalásokat fait accompli elé állítsák, érthetővé tessék a kormány ama igyekezetét, hogy minél előbb tényleg hozzá is fogjunk a tárgyalásokhoz. A jegyzék, amelyben az előzetes béketárgyalások mihamarábbi megindítását kérjük, a pénteki nap folyamán ment el.

A bécsi hercegek és az oszárért.

Bécsből jelentik: Az Achtuhrblatt jelenti: A bécsi hercegekreki palotában Pülli hercegek meghívására nagygyűlés volt, melyen mint

egy háromszáz nő, köztük sokan az arisztokrácia köréből vettek részt. A bíboros beszédet mondott, amelyen a külsőben álló nemzetgyűlési választásokra is rátért. Lelkére beszélt a hallgatóságban levő nőknek, hogyha már nem tudják terjedtet a hívők között befolyásolni, legalább ők keresztényszociálistákra állják le szavazatukat és semmi esetre se választanak zsidót. Közölte még, hogy a monarchia visszaállításának kálváriái nagyon kedvezőek s alapos a remény, hogy Károly császár néhány hónap múlva ismét trónra kerül.

A keresztényszociálisták könyomatosai kijelentik, hogy ilyen nagygyűlés nem volt a Pülli bíboros nem tett ilyen kijelentéseket. Az bizonyos, hogy ezek az elvek ellentétben állnak a bíborosnak az egyházmegyékhöz intézett pásztorlevelével, amely utasítja a hívőket, hogy ha polgárral legyenek az új államnak.

Tett-e Amerika békeajánlatot.

Berlinből jelentik: Néhány nap előtt Eberl és Haase aláírásával nyilatkozat jelent meg, amely kétséget kizáróan megállapította, hogy Németország egyik ellensége sem tett a háboru folyamán Németországnak bármiféle békeajánlatot. Jaffe dr. tanár, bajor pénzügyminiszter tagadja ennek az állításnak való voltát és rámutat arra, hogy 1917 őszutóján Wilson elnök genfi bizalmi emberétől neki átnyújtott békeajánlatot, mely az Egyesült-Államok kormányától származott, von dem Bussche német külügyi államtitkár kezéhez juttatott el, aki kötelezte magát, hogy az ajánlatot Kühmann államtitkárnak fogja előterjeszteni. Néhány héttel később az Egyesült-Államok hasonló békeajánlatát Czernin grófnak, a monarchia külügyminiszterének juttatott el Jaffe. Egyik ajánlatra sem jött, többszöri tárgyalás ellenére válasz.

Erről az ügyről illetékes helyen azt az értesülést adták, hogy az említett időpontban a német külügyi hivatalnak Jaffe tanár tett ugyan bizonyos javaslatokat, a melyeket alaposan meg is vizsgáltak. Miként azonban az alapos utánjárás során kiderült, Jaffe tanár az ajánlatot nem teljesen megbízható és nem eléggé meghatalmazott amerikai embertől kapta. Az illető amerikai akkoriban nem tartották teljesen szavahihetőnek és ezt a feltevést a későbbi események igazolták is. Amikor ugyanis a dolgok végére jártak, kitűnt, hogy a viszony, mely a szóban lévő amerikai és Wilson között volt, egyáltalában nem volt oly szoros és bizalmas, mint ő azt feltűntette.

Rögtöni béketárgyalást!

(Az entente meg akarja semmisíteni a bolsevikizmust.)

Bécsből jelentik: A svájci kormány az entente államok kormányainak tudomására hozta a német kormány egy közlését, amelyben a következőket kéri:

1. A békeről való tárgyalások azonnali felvételét.

2. Egy konferenciának Hágába való összehívását, amely konferencián Németországnak ellenemmel való ellátásáról tanácskoznak.

Moszkvából jelentik: Az entente hatalmak az orosz néphez kiáltványt intéznek, amelyben bejelentik, hogy az országba való bevonulást előkészítették a belső nyugalom helyreállítása és a bolsevikizmus megsemmisítése céljából. Az entente hatalmak kijelentik, hogy csak a szovjet-kormány ellen harcoló csapatokat ismerik el, a többi csapatoktól a fegyverek kiadását követelik.

Prijából jelentik: A cseh-szlovák kormány a bajor Kormánytól tiltakozást jelentett be a miatt, hogy bajor területen keresztül fegyvereket és muníciót szállítanak Csehország német részébe. A cseh-szlovák kormány egyttal jegyzéket intézett az ententehez, intézkedést kérve a semlegeséggel ellenkező intézkedések megállítására.

Loibachból jelentik: A nagy szlovén néppárt követeli Nyugatmagyarország szlovén lakosságú részének a délszláv államhoz való csatolását.

Newyorkból jelentik: Massarik a cseh-szlovák köztársaság elnöke Newyorkból Európába utazott, hogy átvegye új méltóságát.

Román nemzeti gárda az Acsev. állomásokon

(Ellenőrző tisztek és katonák a vasutakon.)

Megirtuk, hogy az Aradhegyválti motoros vasut vezérigazgatója, Zerkovitz Rezső azzal a panasszal fordult a vármegyeházán működő vegyesbizottsághoz, hogy a motoroson utazó közönség nagyrésze nem fizeti meg a menetdíjakat. A vegyes bizottság elhatározta, hogy ellenőrző tiszteket és katonákat küld a motorosokra, akik felvilágosítják az utasokat arról, hogy a menetdíjakat fizetni kell.

Hasonló panasszal fordult a vegyes bizottsághoz az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága. Elpanaszolta az igazgatóság, hogy a közönség nem is hallgat a kalauzokra, amikor jegyváltásra szólítja fel. Egyáltalán a közönség oly fegyelmezetlen magatartást tanúsít, hogy a rendet csak úgy lehetne fenntartani, ha karhatalmi csoportokat álltának minden vonatra.

A vegyes bizottság elhatározta, hogy vonatkísérő katonai osztagokat fognak minden Acsev. vonatra kirendelni. Négy tiszteket és nyolc katonát bíz meg ezzel a feladattal, akik a vonaton mindenkit felvilágosítanak, hogy a jegyváltás kötelező, mert a vasutak a befolyó jövedelmükből fedezik az üzemköltségeket. A katonákat a román nemzeti komité fogja kirendelni.

Elhatározták ugyancsak, hogy minden nagyobb vasuti állomáson ugynevezett vasuti állomásőrséget rendszeresítenek. Ezek az őrségek a román nemzeti gárda tagjaiból fognak állani, akik a közlekedés rendjére és a vasutak biztonságára fognak felügyelni.

A rudai 12 apostol bányarésztársaság bejelentette a vármegyei vegyes-bizottságnak, hogy a bozosi és aicsi erdőüzemekben fosztogatók járnak és veszélyeztetik a bányavállalat épségét. Miután a résztársaság kétezer munkást foglalkoztat és mivel a családtagokkal együtt négyezer lélek biztonságáról és megilletéséről van szó, ezért a bizottság elhatá-

rozta, hogy a társaságot kellő karhatalmi támogatásban részesíti.

Solymossy Lajos báró írásban közölte, hogy apateleki kastélyát teljesen kifosztották. A fosztogatók ezenkívül összes pusztája is tetemes kárt okoztak. A bizottság elhatározta, hogy repülő-bizottságot küld a helyszínre, amely köllőleg felvilágosítja a népet. A bizottság ezenkívül több kisebb ügyet tárgyalt, amelyeknek szintén fosztogatás volt a tárgya.

Akik nem adakoztak.

(Bizottság állapítja meg az adományok nagyságát.)

Ma megjelent a városi főispáni hivatalban a 21-ik hegyi tüzérezred rokkant alapjának kezelője és átadott a rokkanttanács részére 5240 koronát, Jaquemot Miksa százados, a magyar 3. számú vadászszázalaj rokkant-alapjának nevében a rokkanttanács részére átadott 165000 korona értékű hadikölcsönkötvényt és 122.331 korona 29 fillérről szóló betéti-könyveket. A közönség köréből az aradi bankok egyenként 5—5000 koronát juttattak a kormányzat kezéhez. Adakoztak még ezenkívül a következők: Kneffel Lajos 1000 korona, Bing János 1000 korona, Frick József 500 k., Heredias Gyula 500, Kerpel Izó 500 k., Fränkel S. József minden hó elsején 200 korona, özv. Fábrián Lászlóné 100 k., Róthi József 100 k., Geller Izidor 100 k., Leopold Zsigmond 1000 k., Vadowsky Gusztáv 1000 k., Havas Sándor 500 k., Kornis testvérek 500 k., Martits és Pák 100 k., A mai és tegnapi gyűjtés eredménye 57.350 korona.

Az itt közölt nevekkel minden felhívás után találkozunk a gyűjtőveken. Ezek az urak azok, akik elsőként jelentkeznek adományaikkal szolgálva a közérdeket. Ezzel szemben a gyűjtővekről hiányzik sok előkelő név, akiknek pedig leginkább volna kötelességük adományaikkal megjelenni ott, ahol erre szükség van. Ezeknek az uraknak hiába bocsájtsuk ki a legszebb hangu felhívásokat is, ők azt nem veszik tudomásul.

Ma Bruckner Sándor, aki tevékeny részt vesz a gyűjtések körül, a kormánybiztosnak elmondta, hogy a gyűjtőveken mindig ugyanazon nevek szerepelnek, mindig az a néhány kötelességet ismerő polgár, ellenben ezekről a gyűjtővekről állandóan hiányoznak azok a nevek, amelyeknek viselői a nyagi körülményeikhez képest a legtöbbet adhatnának s akiknek legfőbb érdekük az a cél, amit a gyűjtés tulajdonképpen szolgál: a közbiztonság megvédése.

— Szinte bántó, mondotta, hogy a gyűjtőveken sehol sem szerepelnek a vármegyei dúsnabobok, a Tagányiak, a Zselénszkyek, a Károlyiak, a Solymossyak, s a többiek. Ezek az urak nem adakoznak és ezeknek hiába írják a legszivhezszólóbb felhívásokat is.

Bruckner azt indítványozta, hogy alakítsanak egy bizottságot, amelyben a munkástanács tagjai is vegyenek részt és ez a bizottság vizsgálja meg a gyűjtőveket, állapítsa meg, hogy kik azok az urak, akik a gyűjtővekről hiányoznak és kik azok, akik tehetségükkel arányban nem álló összegekkel áldoznak a köz érdekeinek oltárán. Ezeket az urakat össze kell írni, a bizottság ezekre nézve állapítsa meg egy olyan összeget, amelyet ők jótékony-célra bátran felajánlhatnak és a bizottság tagjai személyesen forduljanak a megnevezett urakhoz, hogy ezt az összeget tőlük a köz céljaira adomány formájában elkérjék. A kor-

mánybiztos megígérte, hogy ezt az indítványt a Nemzeti Tanács legközelebbi ülése elé terjeszti. Reméljük, hogy ennek az ellenőrzésnek meglesz a kívánt eredménye.

A magyar külügyminisztériumban

(Élet a budai várpalotában.)

(Budapesti munkatársunktól.) A királyi várban üres a várta. Nem hallatszik már a hangos Gewehr heraus, ha egy-egy autó befordul a palota udvarába. A hatalmas termekben a munkások sorrendben dolgozik, falakat törnek át, új falakat építenek, telefonokat vezetnek be a szobákba. Már nem is látunk lakókat, vagy ha szembe kerül velünk egy-egy beretvált képű régi udvari ember, annak is nemzetiszínű kokárda van a gomblyukában, rajta a felirattal: *Éljen a köztársaság!*

A magyar külügyminisztérium, a kormány legújabb szerve a kabinetiroda helyiségét foglalta el. A jobboldali bejáró mellett vannak a szobák, régi politikus butorokkal és párnázott ajtókkal tele. Innen intézik a külpolitikát.

Nem is olyan régen — ma már évtizedeknek tűnik fel az azóta elmúlt néhány hét — süttögő hangon adtak itt utasításokat, ma pedig innen mennek el a világ minden része felé a független népköztársaság kiáltványai.

A külügyminisztérium ma még csak négy szobát foglal el. Az első szobában van Biró Lajos államtitkár helyisége. Az államtitkárnak nincs még titkára, az ajtóállója a miniszterelnökség egyik takarítójára, aki indignálódva panaszolja nekem:

— Mikor ma reggel bejött a méltóságos ur és én köszöntem, hogy jó reggelt méltóságos ur, rámm szót, hogy nem szabad őt méltóságos urnak hívni. A miniszterelnök urat is úgy kell csak szólítani, hogy miniszterelnök ur, de a régi tanácsos urak nem szólnak, ha nekik méltóságos urat mondanak...

Báró Lajos előszobája tele van. Főleg újságírók vannak itt. Diener-Dénes államtitkárnál már nagyobb a forgalom. Itt a folyosó is tömve van. Innen csak a fontos ügyben érkezöket engedi be egy törzsörmester a titkár szobájába. Egy fiúmel küldöttség vár bebocsátásra az egyik sarokban, az államtitkárnál Ignotus és Miklós Elemér vannak bent, ők holnap indulnak Svájcba. Referensek aktákat szorongatnak a hönök alatt, később bemegy a Sumei deputáció, azután kijönnek, nem sokára átjön Károlyi miniszterelnök, a fiúmel urakat ismét bekéretik, ekkor már hosszabb ideig tart a tanácskozás, amelynek eredménye: a fiúmelnek ma délután visszamennék a kikötővárosba.

Jön a törzsörmester és áhítatosan jelenti:

— A császári japán követség egyik tagja van itt.

A titkár mondja:

— Bocsássa be.

Bejön egy ur bricsesz nadrág van rajta, a titkár franciául szól hozzá, de a japán követség közbevág:

— Pardon, én csak magyarul beszélek.

Azt kérdezi, hogy ki most Bernben a japán követ. Ezt neki jobban kellene tudni, mondja a titkár, mire a japán ur kimegy. Közben Bécs jelentkezik, egyik másik minisztert kapcsolják az államtitkárhoz, új urak jönnek, titokzatosan félrevonulnak a sarokba, magyarázzák az idegeneknek: ez lesz a varsói követ, ez az ur megy Berlinbe, amaz Hollandiába indul, ennek itt Angliából vannak értesülései.

Az államtitkár pedig felhozhatja az ebédjét és éjjelkor megy csak haza.

Az aradi repülőszázad érdekes tervei.

(Légi posta 15 város között. — Állandó légi roadörtség.)

Érdekes terv foglalkoztatja most az aradi repülő század tisztikarát és legénységét. A háboru befejeztével önkéntelenül is előtérbe tolt az a kérdés, hogy mi sors vár a nagy költséggel létesített és fenntartott katonai repülőterekre és iskolákra? Aktuális kérdés ez főleg Aradon, ahol tudvalevőleg, nagyszabású építkezések vannak most folyamatban és azok befejezése rövid időn belül nem is várható.

Az aradi repülő század, mint értesülünk, elhelyezkedést fog találni, a megváltozott viszonyok között is és a jövő terveire vonatkozólag már érintkezésbe lépett az ország különböző városai-ban elhelyezett hasonló intézményekkel.

A terv az, hogy az ország 15 nagyobb városában repülő-pilóta-állomás létszámján Budapest központtal. Ezek a repülő állomások kezdetben egymás között tartanak fenn a repülőposta forgalmat, majd később, vagy talán már ezzel egyidejűleg is, megcsinálhatják a külfölddel a repülőposta kapcsolatot.

Az ország területén levő repülő századok ma még természetesen katonai intézmények, de ezek

később előreláthatólag a kereskedelmi minisztérium hatásköre alá kerülnek.

Egy másik terv azal a gondolattal foglalkozik, hogy a repülőszázadok egy roadörtséget alakítsanak. Ilyen gyors mozgásu karhatalmi erőre, sajnos, ma még jóideig szüksége lesz a közrendnek, de a normális viszonyok beállta után is fontos szerve lehet a közbiztonságnak.

A légi postára vonatkozólag egyik munkatársunk annak az aggodalmának adott kifejezést az aradi repülőszázad egyik tisztje előtt, hogy ez a gyakorlatban nem fog bevélni, mint ahogy nem vált be a budapest-bécsi repülő posta járat se.

— Téved, válaszolt a repülőbizt, az eszméletrevaló és a gyakorlati keresztülvitelnek nincs semmi akadály. Ami Budapest-Bécs között történt, az pillanatnyi flakó volt csupán. Régi, ki-mustrált repülő gépeket használták, amelyek nem bírták már a strapát. Ezért következtek be a súlyos balesetek és ez okozta a repülő-posta eszméjének kompromittálását.

A közel jövő majd megmutatja, hogy igaz-e az aradi repülőbiztnek.

Forradalom a vidéki színészetben.

(Idegen színészek a megszállott területeken.)

E hó 20-án összejött a vidéki színészek egy része, hogy a forradalmi vívmányokból a színészet is kivegye részét. Az igazgatók és a Színészegyesület avult szabályait ellen erős kifakadások hangzottak el. Megalkották a vidéki színészek Nemzeti Tanácsát s elhatározták, hogy összehívadják az országos színészegyesület rendkívüli közgyűlését, a hol a következő pontokat fogják keresztül vinni:

1. Az összes vidéki színházak, egységes alapon való szervezése.
2. Az alapszabályok gyökeres átdolgozása.
3. A jelenlegi konvercionális szabályok alapos megreformálása.
4. A magán színésziskolák revíziója és felügyelet alá helyezése.
5. A színésztügyndökségek eltörlése és a szerződéseknak az egyesület által való díjtalan közvetítése.
6. A létminimum megállapítása.
7. A vidéki színészgyermeknek részére internátus felállítása.

Megkérdeztük az aradi színház igazgatóját, ki az országos színészegyesület alelnöke s a vidéki színészek egyik legnépszerűbb embere, hogy mi a véleménye a fenti pontokra.

Szendrei a következő felvilágosítást adta:

— Teljesen rokonszenvezek a színészek mozgalmával, mert mióta a vidéken konzervacionális társulatok vannak, elfajult az állapot, nagyon sok helyen visszaélnék a színészek helyzetével. A színészegyesület avult alapszabályai alapján fegyelmet tartani nem lehet és való az, hogy e szabályok megkötik a színész szabadságát és ambícióját is. Teljesen alá van rendelve az igazgató akaratának, de hállatlanság lenne a szabályokon kívül a vezetőségben keresni a hibát. Hiszen köztudomásu, hogy az egyesület vezetősége a nyugdíjintézet és a vidéki színészek jó anyagi helyzetét teremtette meg.

— Azt is belátom, lehetetlen állapot, hogy a színészek az igazgatókkal egy egyesületben legyenek, mert hiszen a hatalom az igazgatók kezében van szerződésben, fizetésben és a mi a legfontosabb, a bándsmódban az a színész, az a színésznek érvényesülhet csak, a ki az igazgató szerepét jutott.

Tehát feltétlenül jogos a szociális átszervezés, de azt is meg kell gondolni, hogy észszerű-e most egyik napról a másikra előkészületlenül ezt megcsinálni. A másik fontos ok, hogy kik akarják ezt megcsinálni. Az aradi színtársulat, mely hál isten nem érzi és nem érezte soha ezeket a bajokat, nem akart foglalkozni a témérdek felszólításra, csupán az én kérelmemre foglalkozott e körlevelekkel és a következő megállapodásra jutott:

— Az aradi színtársulat feltétlenül szükségesnek tartja a színészek külön szociális szervezkedését, a melyet úgy óhajtna megvalósítani, hogy az egész vidéki színészet lépjen be a szociáldemokrata pártba. De mielőtt ezzel foglalkozna, sürgősnek tartja, hogy azok, a kik itthon meglehetősen jó viszonyok között éltek, gondoskodjanak azokról, a kik most jöttek haza a frontról. Követelik, hogy minden társulat fogadja vissza azokat a színészeket, zenészeket, munkásokat, akik a társulatoktól vonultak be. Minden magyar színész most azon törekedik, hogy ha a majdan beözönlő idegen színtársulatok veszélyeztetni fogják a magyar színészet fennállását, a magyar színészet megfelelhessen annak a nagy feladatnak, a mely reá vár. A vidéki színészetet tehát államosítani kell.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetése' után

Be kell vonulni a fiataloknak.

(A felmentettek nem kapnak leszerelési illetményt)

Budapestről jelentik: A belső rend fenntartása, valamint a személy és vagyonbiztonság lehetővé tétele kényszeríti a magyar nép köztársaság kormányát arra, hogy a legfiatalabb öt korosztály leszerelésétől egyelőre eltekintsen, illetve ezeket újból fegyverbe hívja. A magyar népköztársaság kormánya reméli, hogy a legfiatalabb korosztályok a behívás kötelezettségnek hazafias buzgalommal tesznek eleget, mert a legfiatalabb korosztály is mélyen érzi, hogy a magyar kormány ezen lépését a belső rend biztosítása tette elkerülhetetlenül szükségessé. Erre a szent célra a legifjabb generáció a leginkább hivatott, mert egy gazdasági, valamint családi és személyi szempontból a legkevesebb áldozattal tudnak hazafias kötelességüknek megfelelni. Épp ezért elvárja a népkormány, hogy a hazának minden ezekbe a korosztályba tartozó fia kötelességének tartja, hogy a kormány intézkedésének eleget tegyen és a behívást parancs nem teljesítésre, vagy az ellene való ellenszegülés miatt a törvény teljes szigorú-nak alkalmazására nem lesz szükség.

Budapestről jelentik: A katonai szolgálat alól meghatározott, vagy bizonytalan időre felmentett egyének a leszerelési katonai illetményekre igényt nem tarthatnak, s részükre a leszerelési katonasági megillető igazolványokat sem adják ki. A felmentett egyének nyilvántartásuk céljából kötelesek közéleti előjáróságuknál jelentkezni és felmentési igazolványukat bemutatni. Tanulmányi szabadságon levő főiskolai tanulók szabadságuk lejáratá után katonai szolgálatuk folytatása végül illetékes póttisztukhoz bevonulni kötelesek.

Aradi ügyvédek szabadszervezete.

(Az ügyvédek politikai és gazdasági szervezkedése.)

Az országos forradalmi helyzetnek megfelelőleg az ügyvédek is országszerte mindennél szervezkednek. Az aradi ügyvédi kamara területén, ennek központjában ma volt a szervezkedő gyűlés, melyet a Lloyd nagytermében tartottak meg az aradi hadbavonult ügyvédek.

Az egybehívók nevében dr. Bedő Árpád üdvözölte a megjelenteket és bejelentette a szervezkedés első pozitív eredményét, hogy a hadbavonult ügyvédek részére Arad város tanácsa 60 öl tűzfát utalt ki.

Ezután dr. Fuchs Albert referált az országos szervezetről Budapesten szerzett információi alapján a szervezet programjáról. — Ez a program két irányban mozog: politikai és gazdasági irányban. A politikai cél az, hogy az ügyvédi kamarák vezetősége felelősséget és lehetőleg hadbavonultakkal pótoltsák. A gazdasági program az, hogy az ügyvédi kamarák szervezetét más, jórészt gazdasági alapokra fektessék szakszervezet módjára. — Beakarják vezetni a kamarai és nyitottülletek progresszív megállapítását, a közgyűlési állások szaporítását, a telekkönyvi ügyekben az ügyvédi kényszerű az ügyvédi összeférhetetlenségi törvény módosítását, hogy az ügyvéd a gazdasági és kereskedelmi életnek is intenzívebben élhessen stb.

A programot a gyűlés helyeslőleg vette tudomásul. Ezután élénk vita fejlődött ki a szervezet terjedelméről, melynek során úgy határoztak, hogy megalakítják az aradi ügyvédek szabadszervezetét és ennek kebelében külön az aradi hadbavonult ügyvédek szakosztályát és a részletes program, valamint a szervezeti szabályok kidolgozására egy tagu bizottságot küldtek ki, melynek tagjai Dr. Bedő Árpád, dr. Fuchs Albert, dr. Jeszenszky Elek, Juhász Géza dr., Reisinger Ferenc, dr. Szalay Vilmos, dr. Szöllösy Zsigmond, dr. Schütz Henrik dr., Vadász Armand dr. és Vajda Iván.

A bizottság mindjárt holnap megkezdte működését

A németek Kolozsvárott.

— Meg akarták szállni a vasuti állomást. —
 Kolozsvárról jelentik: Egy hét óta a legnagyobb rendben folyik a romániai német hadsereg átvonulása és pedig részben épen Kolozsváron keresztül. A Mackensen-hadcsoporthal szembe oszlopban tér haza Németországba. Egyik az: orsova—vercirova—szegedi vonalon, a másik Aradon át, a harmadik pedig Kolozsváron keresztül. A németek a Máv. felhőkocsijain, de saját Romániából hozott mozdonyokkal és saját személyzetükkel jönnek.

A tegnapi nap folyamán nyolc vonat haladt keresztül a Kolozsvári pályaudvaron német katonákkal. A németek a legnagyobb fejelemzésességgel tanúsítják a Máv. vonalszemélyzete iránt és eddig nem próbálták semmi olyan erőszakosságot, amely ellen a hatóságoknak erősebben kellett volna fellépni.

Ami nagyobb konsternációt keltett tegnap délután Kolozsvárt az a hír, amely gyorsan terjedt el, hogy a Kolozsvári vasuti állomást német csapatok megszállták s átvevették a vonalparancsnokságot. Helyi irányú kísérletek történtek is a német csapatok részéről, azonban a hatóság gyorsan leszerelte a németeknek önkényes hatalmi beavatkozásait.

Az egyik vonattal megérkezett egy német vasuti százados, teljes irodái és munkásszemélyzettel, műszaki eszközökkel és felszereléssel és bejelentette, hogy ideiglenesen, amíg a német csapatok elvonulását lebonyolítják, a pályaudvar parancsnokságát átveszi. A Nemzeti Tanács még idejében értesült erről és a polgármester asszisztálásával tiltakozott a német csapatok hatalmi ténykedése ellen. A pályaudvar megszállásával megbízott százados belátta, hogy eljárása jogtalan és a közbelépésre rögtön beszüntette offenzív magatartását.

800 ezer korona város védelemre.

(Progresszív alapok vették ki az adót.)

A törvényhatósági bizottság közgyűlése, mint ismeretes, egy bizottságot küldött ki, amely hivatalosan javaslatot tett a közgyűlésnek az iránt, hogy a polgárőrség felállításával létrejött kiadásokat, milyen módon vesse ki adóba a város. Ez a bizottság ma délután ülést tartott a polgármesteri hivatalban Greén Nándor főkapitány, elnöklétével. Az ülésen jelen voltak Koromzay Frigyes, Knöffel János, Fejér Gábor, Berzsengi Béla pénzügyigazgató, Steigerwald Alajos és Lócs Rezső helyettes polgármester.

Az ülés elején Greén Nándor főkapitány kijelentette, hogy Aradon a rend és a közbiztonság fenntartása csak úgy érhető el, ha a rendőrség létszámát 250 emberre emelik fel. A polgárőrség csak az első napokban vált be, később azonban a polgárőrök nem jelentek meg pontosan, úgy hogy a járőröket nem lehetett kiállítani. Kéri a bizottságot, hogy a közgyűlésnek tegyen javaslatot a rendőrség létszámának felemelésére iránt. Bejelentette a főkapitány, hogy a napokban 100 csendőr érkezik Aradra, van azonkívül 125 megbízható katonarendőr és 100 rendőr, a kikkel addig is, amíg a rendőrség létszámát felemelik, fenn tudja tartani a városban a rendet.

Fejér Gábor kifejti, hogy a bizottságnak csak arra van mandátuma, hogy a polgárőrség eddigi költségeinek fedezésére tegyen javaslatot.

Ezután Koromzay Frigyes felolvassa javaslatát. E szerint 800.000 korona az az összeg, amit adó útján kell behajtani. Javasolja, hogy ennek

az összegnek 25 százalékát a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra vessék ki a kereseti adó alapján, a fennmaradó 75 százalékot pedig a hadinyereségadó alapján progresszív adókulcs szerint róják ki a közönségre.

A bizottság magáévá tette a javaslatot, amit ebben az értelemben fognak a közgyűlés elé terjeszteni.

A vidéki hírlapírók kormánybiztosa.

(A szövetség működését felligszítették.)

A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségében régóta elkeseredett harc folyt a hivatásos újságírók és a szövetség elnöksége, illetve az elnökséget támogató nem hivatásos újságírók között. A szövetség kebelében állandóan harcok központjában Szávay Gyula elnök állott, akinek az újságírók több ízben szóval és írásban jogosan vetették a szemére, hogy az újságírók rovására állandóan más érdekeket támogat és hogy azt az erkölcsi súlyt és tekintélyt, amit neki a szövetség elnöki méltósága kölcsönöz, éppen nem az újságírók javára gyümölcsözteti.

A szövetség legutóbbi közgyűlése óta, a mikor a hivatásos újságírók többségbe kerültek, teljesen tarthatatlan volt már Szávay helyzete. Az alapszabályokat teljesen az ő álláspontjával ellenkezőleg módosították és keresztül vitték az újságírók, — amiért Szávay kikiáltásával szemben évekig hiába küzdöttek — hogy az egyesület vezetésében hivatásos újságírók lehessenek túlnyomó számban.

Szávay már az elmúlt közgyűlésen megbukott, mert az alapszabályt úgy módosították, hogy elölké csak hivatásos alkalmazott újságíró választható. Ő azonban nem nyugodott bele sorába. Megfélebbzte a közgyűlési határozatot és tovább is neglálta az újságírókat.

Ez az állapot különösen most vált tarthatatlanná, amikor a leszerelő és menekült újságírók hiába fordultak támogatásért a szövetséghez. Az újságírók panaszai elfutottak illetékes helyre is és Jánosy Zoltán helyügyi államtitkár most radikálisan és az egész vidéki újságírói kar megalapozására úgy intézte el az ügyet, hogy a szövetség vezetését fel függesztette és az ügyek vitelére az újságírók előtt közszeregetben álló Major József úvidéki szerkesztőt nevezte ki kormánybiztosná. A kormánybiztos egy négy tagú direktoriumot vett maga mellé, amelynek tagjai Benedek Árpád, Győri Imre, Halmi István és Vermes Ernő hírlapírók.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután 3 órakor István dráma operett, este 7 órakor Csárdás királynő B) bérlet.

Hétfő: Lyon Lea színmű C) bérlet.

Kedd: A boszorkány dráma. A) bérlet.

Szerda: Hejehuja báró új operett. B) bérlet.

Csütörtök: Hejehuja báró. C) bérlet.

Péntek: Hejehuja báró. A) bérlet.

Szombat: Hejehuja báró. B) bérlet.

Szombat délután Ripp-Ripp operett.

Vasárnap délután Három a kislány operett.

A MODERN SZINHÁZ MŰSORA:

Csütörtökön, november 28-án: Baccarat, színmű.

Szombaton, november 30-án három egyfelvonásos bemutatója: Frici, színmű. Kávécarnok, életkép. A nagybácsi, tréfa.

Vasárnap, december 1-én este: Frici, színmű. Kávécarnok, életkép. A nagybácsi, tréfa.

* Baccarat. Bernstein idegizgató színművét eleveníti fel csütörtökön az aradi Nemzeti Színház drámai társulata. A híres francia darabnak a szezon kezdetén volt a reprize a Vígyszínházban, ahol ez előtt tizenhárom évvel mutatták be a Baccarat-ot. Az aradi repriznek különös érdekessége, hogy a Modern Színházban kerül színre a Baccarat, amelynek izgalmas cselekménye az intim hangulatu kis színházban különösen fog érvényesülni. Jegyek válthatók a Baccarat előadására a Modern Színház pénztáránál.

* Lyon Lea és Boszorkány. E két kiváló színmű kerül színre hétfőn és kedden C) és A) bérletben. Hétfőn a Lyon Lea, Bródy Sándor kiváló darabja a főszerepekben Csige Böske, Benkőné, Várnay, Győző, Kertész, Ungvári, Herold, R. Tóth, Lugossi. Kedden a Boszorkány, Szardou világhírű tragédiája a két főszerepben Csige Böske és Forgács S.

* Hejehuja báró. Ez a kiváló szép zenéjű operette, amely a külföldön Brunder Leichten címmel hódít ma is. Minálunk egy évig volt műsoron Budapesten a Bródy színházban Szerdától kezdve sorozatos előadásban kerül színre a főszerepekben: Horváth Mici, Rontay Boriska, Szegő Lili, Miklóssy, Benkőné, Győző, Várnay, Ungvári, Fahdi, Kertész, Herold. Míg a címszerepeket felváltva játsza három bérletenki R. Tóth József és Gemőri László.

Osztrák agitáció ellenünk

(A bécsi National-Verband ügynökei izgatnak.)

A sopronmegyei Nagymartonban heves tüntetések voltak a magyarok ellen. Erről és Zombor Géza osztrákbarát üzelmeiről ma a következő soproni tudósítás számol be:

A zavargások november hó 18-án kezdődtek. A városban ugyan van nemzetőrség, de ennek parancsnoka Schubarth volt 76-ik gyalogezredbeli őrmester, ahol csak lehetett, a magyarok ellen izgatott. A soproni állomásparancsnokság Erdős Aladár főhadnagyot küldte ki Nagymartonba, hogy információkat szerezzen be a zendülők magatartásáról. A nemzetőrség emberei a legnagyobb ellenszenvvel fogadták és amíg délután az állomásfőnökkel tartózkodott, folytonosan tüntettek az állomásépületre. Ot órára Sopronból különvonatot kértek, de ez csak este érkezhett meg. Buchwald állomásfőnök, Kiss és Parragh vasuti tisztviselők, valamint Erdős főhadnagy felültek a vonatra, amely megindult Sopron felé, Mihelyt a falból kiért a vonat, a városhatártól Vácfalvaig, rajponalban feküdt a nemzetőrség és sorfűzel adott a vonatra. A vonatvezető teljes gőzzel vitte át a vonatot, de így is összezuzódtak az összes ablakok, az utasokban szerencsére nem történt kár. Erdős főhadnagy elmondotta, hogy a nagymartoni magyarok élete és vagyona a legnagyobb veszélyben van.

Nagymartonban, a nagymartoni és pulyai járás községeiben a bécsi National-Verband fizetett emberei agitálnak előszóval és röpiratokkal az Ausztriához való csatlakozás mellett. Szívósa és rendszeresen dolgoznak ezek az emberek és néhány helyen sikerrel. A nagymartoni zendülést is ezek az emberek csinálták, sőt borral igyekeztek emelni a hangulatot. Nagymartonban négyülést rendeztek az osztrák ügynökök, akik nyíltan hirdették az Ausztriához való csatlakozást. A nagymartoniak közül a Suhardt és Krüftner testvérek segítik főként az osztrák ügenseket, de sokat dolgozik Steiger nevű mészáros is. Zombor Géza, ahol csak megjelent, hevesen kikelt a magyar közigazgatási rendszer és tisztviselők ellen. A nagymartoni iskolákban annyira megmetélyezték a gyermekek lelkét, hogy sokan földhöz csapták könyvüket és kijelentették, hogy ezután nem tanulnak magyarul.

Elhalasztják a polgármesterválasztást

(Jánossy belügyi államtitkár döntése.)

A betöltésre kerülő polgármesterei állásra **Lócs Rezső** helyettes-polgármesteren kívül dr. **Angel István** városi főjegyző is beadta a pályázatát. A pályázat ma délelőtt érkezett meg a kormánybiztoshoz. Angel főjegyző kijelentette, hogy ő nem akar **Lócs** szemben inkollégiálitást elkövetni s amennyiben más pályázat be nem érkezik, ő visszavonja pályázatát, amit csak azért nyújtott be, nehogy valaki más is megpályázhassa a polgármesterei állást.

A polgármester-választó rendkívüli közgyűlést, amit

november hó 25-re tűztek ki, ma a kormánybiztos bizonytalan időre elhalasztotta.

Az elhalasztásnak, mint az ismeretes, az az oka, hogy az aradi szociáldemokrata-párt tiltakozott a polgármesterválasztás megtartása ellen azzal az indoklással, hogy annak már az új választói törvény alkalmazásával kell megtörténnie, amikor a nép legszélesebb rétege is részt vehet a választásban. A szociáldemokrata párt ezt a tiltakozását írásban is benyújtotta a kormánybiztoshoz.

Dr. **Variassy Lajos** kormánybiztos a szociálisták tiltakozását felküldte a minisztertanácsához és tegnap telefonon **Jánossy** belügyi államtitkártól azt az értesítést nyerte, hogy a választás elhalasztása szükségtelen, mivel ha az új választói törvény életbe lép.

ugyis újra fognak megejtetni a választásokat minden állásra nézve.

A kormánybiztos ma telefonon arra kérte az államtitkárt, hogy ezt táviratban, vagy írásban közölje vele, mert ezt az értesítést megakarja mutatni a szociáldemokrata-pártnak. Erre **Jánossy** államtitkár kijelentette, hogy erről táviratot még nem küldhet, mert e tekintetben döntés még nem történt és a közlés csak saját véleményén és impresszióján alapszik. A kormánybiztos ezt közölte a szociálistákkal, akik e kérdésben tanácskozni fognak.

A kormánybiztos kijelentette, hogy mindenben respektálni fogja a szociáldemokrata-párt döntését s a döntésig elhalasztani rendelte a polgármester-választó rendkívüli közgyűlést.

Ezzel a könnyítéssel szemben a másik oldalon állott be nehézség. Az Ócsanádra bevonult szerbek ugyanis a hódmezővásárhely-makó-nagyszentmiklósi vonalon belitották a vonatközlekedést és máától fogva ezen az egész vonalon megszűnt a vonattársaság. Remélhető, hogy ez az állapot sem fog soká tartani.

Sejedelmi kvartélok.

(Látogatás a francia tábornokok szállásán.)

(Budapesti munkatársunktól.) Andrassy-ut 125. Egymenetes, vöröstégla épület. A külön Révay bárónak volt sokáig tulajdona, aki az inasára hagyta egész vagyonát, aztán a közéleti miniszterium birtokába jutott. Windischgrätzék már meg kezdték az átalakításokat, mikor a rendőrség elrekkvirálta a keleti hadsereg főparancsnok sádjának. Most negyven munkás dolgozik benne, festik a szobákat és gáz helyett villanyt vezetnek mindentüvé. Utasítás szerint péntek estére készen kell lenni az összes javításnak. A palota földszintjét irodák fogják elfoglalni, az emeletes lesz **Henrys** tábornok szalonja, tőle balra hálószobája, jobbra a fogadója, az udvar felől ebédlője, városterme és fűrdőszobája. Mind a tizenhat helyiség egyszerűen festett, csak a régi diszitézes mennyezetek maradnak meg és a csigalépcsős lépcsőház márványlappal oldalfalai. A kocsi feljárón tul kis kert terül el, nagyon kopasz; pár behavazott fenyővel és cseledházakkal hátul, amely azonban régi állapotában marad, mintán a tábornoknak nem lesz szüksége rá.

A főváros katonai ügyosztálya tegnap rendelte meg **Schmiedt Miksa** raktárából a palota butorait. A magyar ipar remeke ez a berendezés, csupa faragott, finom kivitelű darabból áll.

Ritz. Az első emeleten a 11—12—14 számmal megjelölt három szoba a Ritz legelőkelőbb lakosztálya. Most Szprecsányi érsek lakik benne, előtte **Thun-Taxis** herceg és **Albrecht** főherceg voltak a lakói hosszú ideig. Holnapután **Pathé** vezénylő tábornok fog ide költözni. Benézünk a szobákba, a falak hófehérek, a padlót teljesen sötétvörös süppedő szőnyeg borítja, a berendezés elegáns, de előkelően egyszerű. A hálószobában hatalmas francia rézággy áll. A szálloda vezetőségét huszonnégy órával fogják a megérkezés előtt értesíteni, amikor rögtön más szobákat adnak **Szprecsányi** tábornok tizenegy vendéget pedig kint a kertben kívül ad-

totása is és még tíz magasabb rangú tiszt is a Ritzben nyer elszállásolást. A franciák számát a város fogja fizetni, a szálló szokott, rendes árait számítja föl.

A **Hungáriában** a **Gellért-fürdő** szállodában, az **Astoriában**, a **Royalban**, az **Imperiálban** szintén a legszebb szobák vannak fenntartva a francia tisztek számára. Mindenütt bevezetik természetesen legnagyobb gyorsasággal a szállodai központoktól függetlenül álló telefont, ahonnan majd a franciák hadvezetőségükkel is közvetlenül érintkezhetnek. Ezenkívül nagy hajszá folyik a szállodák egész vonalán a franciák bevezető alkalmazottak végett. Egy helyen francia utbaigazító táblákat is láttunk, amelyeket az udvarias tulajdonos a folyosókon szándékozik a rokonszenv jeléül elhelyezni.

Sz. L.

A Nemzeti Tanács delegáltja a városi tanács ülésén.

(A város adminisztráció ügyei.)

Az aradi Nemzeti Tanács delegáltjai ma először vettek részt a városi tanács ülésén. Mandátumukhoz híven mint irányítók működtek közre. Mint azt már olvasóinkkal közöltük, a Nemzeti Tanács **Sulik Kálmán**, dr. **Szöllősy Zoltán** mondot, **Csepely László**t és dr. **Nagy Sándor**t delegálta a városi tanács üléseire, akik közül ma **Sulik Kálmán** vett részt a tanácsülésen. A Nemzeti Tanács delegáltjait a tanácsüléseken hozzájárulási jog illeti meg, azonban nem vehetnek részt a szavazásban.

A mai tanácsülésen **Lócs Rezső** helyettes polgármester elnökölt. A tanácsülés többek között foglalkozott a hadbavonult aradi ügyvédek kérésével, a kiknek nevében dr. **Bedő Árpád**, dr. **Lócs Rezső** és dr. **Kelemen Gábor** 30 kartársuk részére 60 öl kedvezményes áru tűzifát kért a várostól abban az árban, ahogy azt a városi tisztviselők kapják. A tanács méltányosnak találta a kérést és elrendelte annak teljesítését azzal, hogy az árkülönbözetet az igazságügyi kormánytól fogják kérni.

A katonatiszti gazdaság nevében **Fiedler** őrnagy kérte a várost, hogy a megváltozott viszonyokra való tekintettel, a várostól bérelt két parcella egyikét a város vegye vissza és kéri egyúttal, hogy miután a visszaadni kívánt 10 hold földet búzával bevetették, azért 1000 koronát fizeszenek vissza a tisztai gazdaságnak. A tanács ezt elfogadhatónak találta abban az esetben, ha az új bérlő az eddiginél magasabb árat fizet a bevetett parcelláért.

Bejelentésre került ezután, hogy a felsőkereskedelmi iskolai tanárok részére a város beszerzési előleget utalt ki és hogy **Szép Béla** árva-házi felügyelő-tanár nyugdíjazását kérte.

Az Aradi Mérnök és Építész Egylet kérte, hogy az általa kibérelt klubhelyiséget a színházépületben a város saját költségén festesse ki.

Sulik Kálmán tiltakozott a kérés teljesítése ellen és kifogásolta, hogy ma klubhelyiségnek adnak ki lakásokat, amikor a harctérről hazatért katonáknak nincs lakásuk és családok állanak hajléktalanul.

Lócs Rezső teljesen magáévá tette a Nemzeti Tanács tagjának tiltakozását és magára vállalta azt, hogy a mérnökegyesületet rábírra arra, hogy a lakásbérletétől eláll.

A városi tanács ma tárgyalta **Balla Frigyes** bejelentését, amelyben közölte a várossal, hogy véleménye szerint a volt király és a királynő arcképeinek megfestése ma már nem aktuális. Miután azonban erre a munkára a várostól kétezer korona előleget vett fel, azt a javaslatot teszi, hogy a megrendelt arcképek helyett megfesti a volt főispán és a volt polgármester arcképeit. A tanács elhatározta, hogy az ügyet a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti.

Szerb csapatok a környéken.

(Hírek Temesvárról és Ócsanád megyéből.)

Temesvárról jelentik: **Gyorgyevics** szerb ezredes és hadosztályparancsnok segédtszjtje, **Stefánovics** Tihamér őrnagy, valamint **Szavatics Péter** ezredes térparancsnok kíséretében megjelent a Bánáti Néptanács végrehajtó bizottságának ülésén és a legnagyobb kölcsönös szimpátiával és megértéssel két és fél órán keresztül tárgyalásokat folytatott.

A tárgyaláson megegyeztek, hogy máától kezdve Temesvár területén korlátlanul lehet telefonálni, de a szerb parancsnokság úgy kívánja, hogy a beszélgetések gyorsan folyjanak le és a telefon lehetőleg csak sürgős okokból kifolyólag vétessék igénybe. Interurbán egyelőre nem lehet beszélni. Sürgönyöket csak szigorúan mulasztatlan esetekben lehet feladni, azokat is azonban csak a kormánybiztos előzetes engedélye alapján a szerb térparancsnokság által lehet továbbítani.

Postai érintkezés csak nyílt levelezőlapon szabad, a közönség azonban saját érdekében cselekszik, ha lehetőleg rövidre szabja írásait, hogy a cenzura túlterhelésével a postaközlekedés fenn ne akadjon. Hivatalos és fontos írásokat borítékba lehet tenni, a borítékokat azonban nem szabad lezárni. A pénzküldemény egyelőre szünetel. Tegnap este újból megnyílt a személyforgalom Budapest felé és a személyvonat ismét rendes időben közlekedik.

Makóról írják: A mai napon a szerb csapatok mozgólódásában a mi vidékünkön változás nem történt. Szőreg, Ócsanádön bent vannak a szerb csapatok, újabb Makóhoz közel eső község megszállásáról hír nem érkezett. Kiszomborba még nem vonultak be szerb csapatok. A helyzet a tegnapihoz képest annyiban enyhült, hogy a szerbekkel sikerült a megegyezés és az Acsev. aradi igazgatóságának intézkedésére a ma este Aradról érkező személyvonat már Szegedig közlekedett. Ezzel Arad és Szeged között a személyvonatok forgalma a rendes mederben tért vissza és a személyközlekedésben csak annyiban van változás, hogy a menetrend szerinti időnél egy órával előbb indulnak és érkeznek a vonatok. A szerbek ugyanis ragaszkodnak az ő kelet-európai időhöz beállított órájukhoz, ami a miénkhez képest egy órával előbb jár. A teherforgalom Makó és Szeged között egyelőre még nem indult meg.

HIREK.

Háborus-vagyon —
Béke-vagyon.

(Háborus gazdagok előre!)

Arad kormánybiztos-főispánja adakozásra szólítja föl a tehetősebb polgárokat, hogy az így begyűlt összeg révén biztosítható legyen a rend fenntartása a városban és a megyében. A főszólításnak nagy összegeket kell eredményeznie. Adjon mindenki. Akinek kevés van: keveset, akinek sokja van: sokat.

Nem helyeslem azonban azt az álláspontot, hogy az ötven-száz koronás adományokat már előre is keveslik. Aki a háboru folyamán nem keresett, még ha különben van is vagyona, azt a háboru okozta viszonyok súlyos helyzetbe sodorták. Amije van, annak tetemesen csökkent az értéke, a megélhetés terhel pedig napról-napra súlyosabbakká válnak.

Most tehát, amikor mindenkinek ki kell nyitni szívet és erszényét, elérkezett végre az ideje, hogy különbséget tegyünk azok között, akik a háboru előtt voltak jómóduak és azok között, akik a háboru alatt lettek jómóduak. Az előbbi csoporthoz tartozókon erőt és zsebet vágott a háboru, az utóbbiakat a háboru hullámai emelték föl. Az előbbieket a háboru nélkül nyugodtan élhetnének az egy életen át, vagy generációkon szerzett vagyonaikkal; az utóbbiak azonban rövid pár év vagy hónap alatt lettek gazdagokká, mert nekik jövedelmező üzlet, ragyogó konjunktúra volt a háboru.

Nem lehet tehát „a jómóduak” gyűjtőfogalma alatt egyforma elbírálás alá venni az adakozásokat, mikor a háboru okozta sebek begyógyításáról van szó. Akinek van valamije, de a háborura keservesen ráfizetett, annak az 50–100 koronás adakozását nem szabad lebecsülni. De igenis követelni kell a nyilvánosság minden erejével, hogy súlyos ezeket adjon az, aki a háboru révén ragyogó üzletet csinált.

Most szólítsuk elő a hadigazdagokat! Most bujtassuk elő a hadimilliomosokat! Ismerjük névszerint őket a városban és vármegyében egyaránt. Tudjuk, hogy ki volt közülük szegény ördög azelőtt, most pedig jómódu. Tudjuk, hogy ki volt jómódu, most pedig többszörös milliomos. A társadalomnak ezer szeme van és jobban belát a zsebekbe minden fináncnál.

Ne zavarjuk össze a fogalmakat és a vagyonokat. A háboru sebeire a nagyobbik tapaszt a háborus vagyonnak kell beliferálnia. Önként, vagy kényszer alatt!

— Arad új katonai állomásparancsnoka. Megirtuk, hogy a hadügyminiszter táviratilag felmentette állásától Resch Ferenc altábornagyot, aradi katonai állomásparancsnokot, aki december hó elsején távozik Aradról. Értesülésünk szerint a hadügyminiszter Dobák honvédezedest nevezte ki aradi katonai állomásparancsnokká.

— Bedy-Schwimmer Róza — svájci követ. Budapestről jelentik: A 8 Órai Ujság értesülése szerint a kormány Bedy-Schwimmer Rózát nevezte ki svájci követé.

— Ausztria lisztet kap. Bécsből jelentik: Langenhahn államtanácsos a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Németország tízezer tonna liszt szállítását ígerte. Ötezer tonna már utban van.

— Összeült a szász nemzetgyűlés. Nagyszébenből jelentik: Az erdélyi szászok nemzetgyűlése ma kezdődött Nagyszébenben. A tárgyalások zárt ajtók mögött folynak.

— A Károlyi-párt fuzionál a radikális-párttal. Budapestről jelentik: Nagyban folynak a tárgyalások a Károlyi-párt és polgári radikális párt fuziója ügyében. Az egyedüli válaszfal a két párt között a függetlenségi elv volt, amely a Károlyi-párt programjában szerepelt. A dualizmus megszüntetése és a független magyar köztársaság proklamálása folytán a függetlenségi elv mint politikai programponit ugyszólván tárgytalan lett, miután a függetlenséget már kivituk. Ennélfogva most már nem áll fenn az az akadály, amely az egybeolvadást eddig gátolta. — A program többi pontjára nézve mindkét fél teljesen egyetért. A két párt fuziója rövidesen megtörténik a választási harcban. Károlyiek és a radikálisok mint egységes párt fognak fellépni. A fuzió tárgyalásokat Jászi Oszkár és Szende Pál vezeti.

— A szerbek nem zárták el Ujaradot. Ma egyik délutáni lap azt a hiradást közli, hogy a szerb csapatok parancsnoka elzárta Ujaradot Aradtól és az ujaradi kofákat az élelmiszerekkel nem engedte átjönni az aradi piacra. A hir érthető lehangoltságot keltett annyival is inkább, mert Arad alig tudná nélkülözni az ujaradi kofák által behozni szokott élelmiszereket. Ez a hir szerencsére semmiféle vonatkozásban nem felel meg a valóságnak. Varjasz Lajos dr. kormánybiztos és Lócs Rezső helyettes polgármester ma délután, a közlemény megjelenése után kiment az ujaradi hidhoz, a hol a vámszedő személyzet egyhanguan jelentette, hogy az Ujaradról való élelmiszerek behozatal az egész napon át semmi fennakadást nem szenvedett s a kofák éppen úgy, mint máskor minden feltartóztatás nélkül hozták át az élelmiszereket.

— A forradalom előtt leakarták tartóztatni Bartha alezredest. Budapestről jelentik: A népkormány kezébe került titkos okiratokból, amelyet a régi rezsim hagyott hátra, kitűnik, hogy a hadsereg főparancsnokság pár héttel a forradalom kitörése előtt bizalmas átiratban fordult a fronton levő parancsnokokhoz, tegyenek jelentést a legénység megbízhatósága felől. Bécsben ugyanis bizonyosságot kívántak szerezni arra nézve, hogy egy esetleges népmozgalom elfojtásánál lehet-e a katonaságra számítani. A beérkezett jelentések nem voltak kielégítőek, sőt a legtöbb információ kiemelte, hogy a köztársasági szellem a frontokon nagyon hódít. Bécsben erre azt tervezgették, hogy néhány különösen gyanús katonatisztet letartóztatnak. Ezek között szerepelt Bartha Albert alezredest, a jelenlegi hadügyminiszter is. A fronton katonái körében nem mertek Bartha ellen eljárni. Néhány nappal a forradalom kitörése előtt Lukásich tábornok azt sürgönyözte neki, hogy állásától fel van mentve, jelentkezék Budapesten katonai parancsnokságánál. Itt akarták ugyanis letartóztatni. Bartha azonban nem ment bele a kelepcebe, hanem a délvidéken maradt katonái körében, akik imádták vezérüket.

— Januárban összeül a nemzetgyűlés. Budapestről jelentik: A kormánynak az az intenciója, hogy a nemzetgyűlési választások mihamarabb megtörténjenek. A belügyminiszter a legközelebbi napokban utasítja a törvényhatóságokat, hogy az új választójog alapján a választók névjegyzékét készítsék el sürgősen. Az új törvényen lázasan dolgoznak és rövidesen elkészülnek vele, úgy, hogy hamarosan sor fog kerülni a választásokra. A nemzetgyűlés január első napjaiban gyűl össze.

— A köztársaság és a postal értékcikkek. Akereskedelembiztos miniszter értesítette a postahivatalokat, hogy a király arcképével készült 10, 15, 20, 25 filléres, továbbá a királyné arcképével készült 40 és 50 filléres postabélyegeknek az államnyomdánál készült felgyártmányai addig, míg a készlet tart, „Köztársaság” felülnyomással bocsátatnak forgalomba. E bélyegek készletének elfogytával úgy az aratókat, mint a parlamentet ábrázoló rajzzal készült postabélyegek hasonlóképp „Köztársaság” felülnyomással fognak forgalomba hozatni. Az összes postabélyegek és értékcikkek jövőben magyar korona nélkül „Magyar posta” felirással készülnek, a készletben levő postabélyegek egyelőre, akadály nélkül felhasználandók.

— A nem tényleges tiszték szabadszervezete. Az aradi és aradvármegyei nem tényleges tiszték és szellemi munkás katonák szabadszervezete e hónap 25-én délután 5 órakor a városháza közgyűlési termében gyűlést tart. Kéretnek az érdekeltek, hogy a gyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— Vilmos excsászár fél. Berlinből jelentik: Hágai távirat szerint Vilmos excsászár testileg teljesen meg van rokkanva. Attól fél, hogy ki fogják szolgáltatni az entente-nek.

— Ujabb papirrendelet. A hivatalos lap kormányrendeletet közöl, amely módosítja a papir forgalmának szabályozásáról kiadott régebbi rendeleteket. A papirhiánnyal kapcsolatban az Ujságpapirközpont közli, hogy a lapok terjedelmét a papirkészletek nagyarányú csökkenése és az újabb papirszerzés teljes lehetetlensége miatt 1918 november 25-én reggel kezdődő hatállyal korlátozza. Ennek folytán a nagyobb oldal terjedelmű hetenként ötízben 12 és egyízben 16 oldalon, illetve kisebb terjedelmű lapok ennek megfelelő kisebb terjedelemben jelenhetnek meg. Hogy a hetemelyik napján adják a 16 oldalt, azt minden lap önmaga határozza meg. De ezt az oldalterjedelmet egyik hétről a másikra átvinni nem lehet. A hetek mindig hétfőn reggel kezdődnek és vasárnap érnek véget. Ez az oldalterjedelmekorlátozás nem végleges, mert az ujságpapirral való ellátás ezidő szerint olyan nehéz, sőt majdnem reménytelen, hogy újabb és messzemenő korlátozás szüksége is előrelátható.

— Az aradi szaktanács ülése. Az aradi szaktanács tagjait felkérem, hogy f. hó 25-én, hétfőn este 7 órakor rendes ülésre teljes számban jelenjenek meg. — Nesztheimer Jakab, szaktanács elnök.

— Halálozás. Az aradi polgári leányiskola egyik növendéke itt hagyta leányipaitását, itt hagyta könyveit örökre. Réthy Saroltának hívják a fiatal leányt, aki három heti súlyos szenvedés után ma elhunyt. A temetés hétfőn délelőtt 10 órakor lesz a felső temető halottas házából. A polgári leányiskola tantestülete meghatóan bucsuztatja Réthy Saroltát.

— Csehek az aradi állomáson. Ma délelőtt ismét cseh katonák érkeztek az aradi állomásra Romániából. A vasuti állomáson szolgáló teljesítő nemzetőrök felszólították a cseheket, hogy szolgáltatassák ki fegyvereiket, amit ezek vonakodtak megtenni. Erre a nemzetőrök erőlyesen léptek fel, aminek meg volt az eredménye: a csehek átadták fegyvereiket és municiójukat. A nemzetőrök átkutatták a vonatot és ez alkalommal egy Wertheim-szekrényt is találtak, amelyet elkoboztak és átadták a katonai hatóságnak.

— Alhírek a németek rekvirálásáról. Goldis László ma telefonon jelentette a kormánybiztosnak, hogy értesülése szerint a Soborsinon keresztül vonuló németek lefegyverezték a román nemzetőrséget és megkezdték a rekvirálást, az elrekvirált javakért nem fizettek. A kormánybiztos telefonon érdeklődött az illető járás főszolgabírójánál, aki jelentette, hogy ez nem felel meg a valóságnak. A németek a legnagyobb rendben vonulnak keresztül és amit vásárolnak — többnyire takarmányt — készpénzzel fizetik.

— Az aradi hadbavonult ügyvédek részére Arad város tanácsa 60 öl tüzfűt utalt ki, 200 koronás kedvezményes ár mellett. Mindazok, akik ezen kedvezményt igénybe óhajtják venni, jelentkezzenek Dr. Bedő Árpád ügyvédi irodájában Erzsébet-körut 30. szám alatt és pedig legkésőbb folyó hó 24-én, hétfőn délután 5 óráig. Telefon: 817. Dr. Bedő az ügyvédek szabadszervezete megbízásából intézi ezen ügyet és teher autókkal mindenkinek házhoz szállítja a tüzfűt. A kedvezményre igényjogosultak azok az ügyvédek is, akik katonai szolgálatukból nem tértek még vissza, vagy hadifoglyok. Ezek helyett családtagjaiknak kell jelentkezni.

— Harctérről visszatért ügyvédeknek, kereskedőknek és iparosoknak méltánvos áron szállít papir és írószereket, nyomtatványokat Pichler S. papirkereskedése és könyvnyomdája, Bohus-palota. Telefon 308.

— Keresk. szakoktatás. (Kö. vit. gyors és gépirás stb.) Beiratkozás a decemberben kezdődő tanfolyamra Lázár Vilmos-u. 2.

— **Lemondásra kényszerítették a debreceni polgármestert.** Debrecenből jelentik: Tegnap éjjel 11 órakor a vasuti munkásság egy küldöttsége jelent meg Márk Endre polgármesternél és követelte, hogy a polgármester mondjon le állásáról. A polgármester nyilatkozatot irt alá, amelyben kijelenti, hogy az erőszaknak engedve, kéri nyugdíjaztatását. A munkásság a polgármester nyugdíjba vonulásával nem fog megelegedni, hanem követelni fogja a régi rezsim többi tisztviselőjének távozását is, így különösen Magos György tiszti főügyész és Kaczér Géza főmérnök nyugdíjazását.

— **Felhívás.** Felkérjük az összes aradmegyei károsult kereskedőket, sziveskedjenek folyó hó 24-én délután 5 órakor a felső kereskedelmi iskola épületében Aradon megtartandó értekezleten megjelenni. — Aradmegyei károsult kereskedők bizottsága.

— **A magántisztviselők gyűlése.** Mint már közöltük, a Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetsége holnap, vasárnap délután a városháza tanácstermében fél 3 órai kezdettel tartja meg nagygyűlését az összes gyári, magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak részvételével. Napirenden szerepelnek mindazon kérdések, melyek a leszereléssel és a forradalmi átalakulásokkal kapcsolatban a magánalkalmazottak helyzetére vonatkoznak, foglalkozik a tisztviselők sérelmével, kívánságaival, a hadból visszatért alkalmazottak helyzetével és jövőjével. E kérdéseket több előadó fogja ismertetni érdekes előadásban. A szövetség elnöksége Arad város összes magánalkalmazottait, valamint a hadból visszatért kártársakat is felkéri, hogy mindannyian kivétel nélkül pontosan jelenjenek meg a gyűlésen.

— **Iparosok figyelmébe.** Az ingyenes hatósági munkaközvetítő (Szent István-u. 2. sz. alatt) helyiségében nap-nap után nagyobb számban jelentkeznek a leszerelő katonák, kérve munkába való elhelyezést. Kérjük a munkaadókat, hogy munkásszükségletüket jelentse a munkaközvetítőnek a 11—19. sz. telefonon, vagy írásban. Fontos érdek ma az, hogy a dolgozni akaró munkáskéz ne kényszerüljön piheenni. Szükség mutatkozik iparos tanoncokban is, igen sok szakmában a mester ruházattal is ellátja a tanulót. Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az intézet.

— **Rokkantak alkalmazása.** Az Országos Hadigondozó Hivatal aradi hadirokkant munkaközvetítőjénél a következő munkaalkalmakra ajánlkoznak rokkantak: Gazdatiszti, erdési, ispáni, irtóki, béresgazdai, gazd. felügyelői, erődőri, majorosi, vadőri, posta-szolgal. hivataloszolgal, kapusi, éjjeli őri, munkavezetői, raktárnoki, hivatalnoki, kulcsári, mágtárosi, szijgyártói, gépápolói, géplakatosi, gátőri, utmesteri állásra. A munkaadók figyelmét azzal a megjegyzéssel hívjuk fel a munkaközvetítő hivatal működésére, hogy hazafiúi kötelesség a háboruban rokkanttá vált hőseink alkalmazása. A hivatal helyisége Aradon a fa- és fémipari iskolában van, (telefon 652.) ahol az érdeklődők közelebbi felvilágosítást nyerhetnek.

— **Táncitanítás.** Hesz Gyula okl. táncitanító tánciskoláját november 30-án a Fehér Kereszt nagytermében megnyitja. Diákoknak 6—8-ig, felnőtteknek 8—10-ig. Kívánatra magánórák. Beiratkozni lehet a mai naptól lakásán Csernovics Péter-utca 29., vagy Keppich Zsigmond papirkereskedésében.

— **Megszüntette az utazási korlátozások.** Lőcs Rezső helyettes polgármester a következő hírdeiményt teszi közzé: A magyar belügyminisztérium rendeletéből kifolyólag közhírré teszem, hogy a magyar népkormány fegyverletételi elve folytán Magyarország 1918. évi november hó 1-től kezdve semleges állam lévén, a hadművelési és megszállott területekre vonatkozó, eddig érvényben volt utazási szabályokat nevezett minisztérium hatályon kívül helyezte.

— **A városi alkalmazottak országos szövetsége** aradi csoportjának bizalmi testülete és vezetősége minden hétfőn este 6, illetve 7 órakor saját helyiségében ülést tart. (Városháza.)
— **A vezetőség.**

— **A sertészár Aradon marad.** Ma reggel az aradi vágóhídon tömegesen vágtak sertéseket az aradi hentések. Az ugynevezett bérvágatás sertései kerültek leölésre, amelyeknek csak husa marad Aradon, míg a zsírt ismeretlen rendeltetéssel elviszik Aradról. A hentések ma reggel együttesen kijelentették, hogy *a zsírt nem engedik Aradról elvinni*, hanem beviszik a városba és kimérik a közönségnek, amely ugyanis évek óta nem jutott zsírhoz Aradon. Az esetet bejelentették a rendőrségnek, ahonnan Nyáry László rendőrfelügyelő ment ki a helyszínére rendőri karhatalommal. Közbelépésre azonban nem került a sor, mert az ügyet békésen elintézték.

— **Fogászati körökből.** Halmos Gyula vizsg. fogász. ki négy éven át aradi katonai fogászatot operatív működött és e téren történt legújabb vívmányokkal behatóan foglalkozott, rendelését reggel 8-tól este 6-ig Asztalos Sándor-u. 10. alatt megkezdte.

— **Árverés a vasutnál.** Az aradi állomásfőnökség közli, hogy a várótermekben és kocsikban az utasok által elhagyott tárgyakat november hó 27-én délelőtt 9 órakor Arad állomáson a raktárhelyiségben nyilvánosan elfogják álverezni.

— **Leszerelő tisztok és altisztok.** kik irodába készülnek, szakképzettséget (könyvelés, számtan, gép- és gyorsírás stb.) leggyorsabban és legalaposabban a 7 év óta fennálló Engel-féle magántanfolyamban sajátíthatják el. Lázár Vilmos-u. 2.

— **Vérszegénység, sápadtság, a görvélykorra való hajlamosság, mely az arc tisztátalanságaival és a bőr kiütéseivel szokott együtt járni, a természetes Ferenc József keserűvíz gyorsan oldó, fájdalom nélkül hajtó s a nedveket biztosan tisztító hatást fejt ki, mely a gyomor és a belek emésztő képességét kedvezően növeli.**

LEGUJABB.

A kormány az összes nemzetiségekhez.

Budapest. A kormány ma felhívást bocsátott ki Magyarországra idegen ajku népeihez: németekhez, románokhoz, ruténekhez és szerbekhez. A felhívás a következő:

A háború rosszul végződött azokra, akik megkezdtek. Királyok elpusztultak, az urak legyengültek. Az isten is úgy akarta, hogy az győzzön, aki a legtöbbet szenvedett: a nép. Ma már nincs király, aki saját hatalmáért halálba küldhessen benneteket ismeretlen országokba. Az urak hatalma megszűnt. Jött az igazságos forradalom, elküldte a királyokat és helyettük a szabad nép által választott népkormány intézi ezentúl az ország sorsát.

Testvérek! Kérünk, segítsétek minden munkájában a népkormányt, mert a megértés és összetartás a mi legyverünk és erőnk. Most nép rendje következik. Tartsatok össze, testvéreink, mert régi belső ellenségeink lesben állanak. Ha szétszakadunk, egyenellenkedünk, ők visszajönnek a nyakunkra. A nép rendjét úgy akarja megcsinálni a kormány, ahogy Amerikában a bölcs Wilson elnök tanítja. Minden nép a maga szabad akaratából intézze dolgát, a hogy legjobban tud boldogulni. Minden nép a maga területén, megyéjében, járásában, falujában maga határozzon afelett, milyen nyelven akar tanulni, bírójával, jegyzőjével beszélni. Azért ad a népköztársaság népkormányja minden férfinak és nőnek választójogot, hogy beleszóljon mindenki az ország, a megye, a község dolgaiba. Ti is beleszólhattok ezentúl abba, hogy ki legyen a föld és mennyi bért kapjon a munkás. A szabad népköztársaság kormánya így szól hozzátok:

— Magyarországon csakhamar minden földmunkás olyan területet kap, amilyent család-jával együtt megművelni képes és amelyből tisztességesen megélhet. Magyarországon ezentúl jó iskolák lesznek. Minden gyermek saját anyanyelvén fog folyékonyan írni és olvasni és és úgy számolni, hogy senki meg ne csalhassa. Ha valamelyiteknek okos, jó tanuló fia van, akiből ügyvédet, orvost vagy papot akar nevelni, azt nem kell nagy költséggel külföldre küldeni, a legközelebbi városban lesz olyan gimnázium vagy főiskola, amelyben kitaníthatja a fiát. Ezentúl az élelmickekért nem a szegény ember fog adót fizetni, hanem a gazdag emberek fogják nagy adót fizetni.

Ha Most szétszakadunk és Magyarország szétdarabolódik, elvesztitek régi piacaitokat és régi vevőiteket, mert a folyók és vasutak, amelyeken az árukat kapni szoktátok, Magyarországot közepe felé sietnek. Ha elszakadunk egymástól, nehéz lesz számotokra minden eladás és vásárlás. A Magyarország területén levő szabad népköztársaságban minden megvan, ami az emberek boldogságára szolgálhat. Mindenki jóllakhatik, senkinek sem kell éheznie és fáznia, ha majd a rend és nyugalom helyreáll és együtt dolgozhatunk.

Ne hadakozzunk egymás ellen, hanem inkább szóljatok testvéreiteknek: „Ne bántsdok Magyarországot, amely bennünket bántott. Ez a Magyarország egy egészen új ország, szabad népköztársaság, ahol minden embernek egyforma joga van. Inkább békiüljétek meg ti is ezzel az új országgal, szövetkezzétek vele szívesen, hogy jól összedolgozva a közös munkában együtt gazdagodjunk és tanuljunk. Ez a kormány nem vállalhat felelősséget az elődök bűneiért, de arra törekszik, hogy jóvá tegye azokat a bűnöket.

A kormány tagjai együttesen és egyenként becsületükkel vállalnak jóállást elöttetek, Magyarország népei előtt, hogy megvalósítják, amit ígérnek.

A népköztársaság nevében:

KÁROLYI MIHÁLY.

Az önálló jegybank.

(Szótkaidőtték a kérdőpontokat.)

Budapestről jelentik: Beck Lajos bankkormányzó ma küldte szét az önálló magyar jegybank felállítására vonatkozó kérdőíveket. A kérdőpontok a következők:

1. Milyen alaptőkével, milyen formában és milyen időre terjedő szabadalommal volna az önálló magyar jegybank létesítendő?

2. Amennyiben részvénytársaság alapján, kik, milyen területek és milyen mérvben vegyenek részt az alaptőke jegyzésében. Melyek legyenek a mérlegszerű nyereségfelosztás szabályai? Legyen-e osztalékkorlátozás?

3. Milyen intézkedések volnának szükségesek pénzünk értékének állandósítása tekintetében?

4. Minő értékek és minő kikötéssel lennének az értékek bankszerű fedezetci?

5. Felveendő-e speciális intézkedések a mezőgazdasági és kisipari hitel szempontjából?

6. Minthogy az önálló magyar jegybank megalkotásával kapcsolatban egyrészt visszafizetendő az osztrák-magyar banktól igénybe vett előlegek, másfelől a forgalomból kivonandók az osztrák-magyar bank jegyei, milyen intézkedések szükségesek ezen pénzforgalom legelőnyösebb és legelőszerűbb előkészítésére és lebonyolítására?

7. Milyen intézkedésekkel volna a bankjegy inflációja korlátozható?

8. Milyen intézkedésekkel volna az önálló jegybank érc készletének fokozatos beszerzése és gyarapítása előmozdítható?

9. Kívánatos-e és milyen irányban szerves kapcsolat létesítése a magyar jegybank és azon jegybankok között, amelyek a volt osztrák-magyar monarchia területén fognak keletkezni, esetleg a magyar jegybank és más külföldi jegybankok között?

Horvát közeledés.

(Zágrábi követünk Jugoszláviáról.)

Budapestről jelentik: Tegnap érkezett vissza Zágrábról Balla Aiadár meghatalmazott miniszter, Magyarország zágrábi követe és utjáról már jelentést is tett a kormánynak még tegnap tartott miniszteri tanácskozásban. A követ zágrábi tapasztalatairól ezeket mondotta:

— A mostani helyzetre való tekintettel, amikor Jugoszlávia joggal, vagy jogtalanul az entente szövetségeseinek tekinti magát, nem egészen csodálatos, ha a jugoszláv intéző körök Magyarországgal, mint a középponti hatalmak egyik államával szemben bizonyos tekintetben tartózkodó modort mutatnak. Attól a pillanattól kezdve azonban, amikor a jugoszlávok megtudták, hogy Magyarország, mint egészen független állam, az ententét, illetve a francia és szerb katonai parancsnoksággal megkötötte a fegyverszünetet, megengyhült ez a feszült viszony és kénytelen-kelletlen velünk most már, mint semleges állammal a nemzetközi jog határain belül bocsátkoznak tárgyalásba a jövő berendezkedés dolgában. Másrészt az olasz imperialisztikus törekvések mind hangsúlyosabb és erőszakosabb megnyilatkozása folytán csak természetes, hogy a magyar állammal szemben tanúsított rideg magatartást mellőzni igyekeznek, sőt határozottan lehetővé akarják tenni a közeledést. Ez az elhatározás kifejezésre jutott a jugoszláv Nemzeti Tanácsnak abban az elhatározásában, hogy letett a Muraközbe már teljességgel megkonstruált berontásra vonatkozó szándékáról. Csapatokkal akarta ugyanis a Muraközbe megszállani, hogy ott befejezett tényeket teremtsen.

— Azóta minden közgazdasági és közlekedési ügyben a magyar állampolgárok anyagi és személyi vonatkozásaiban a legnagyobb előzékenységgel járnak el és pedig a hivatalos és magán kívánások kielégítésében egyaránt. A forradalmi háború első hatása alatt megszüntették a postai és táviróforgalmat, de alkalmasint már holnap újra megindulnak egyenesen a jugoszláv nemzeti tanács kezéig, ami természetesen újabb lépés a két nemzet közötti megértés terén. Nagy baj az, hogy a jelenleg Zágrábról kormányzó jugoszláv nemzeti tanács hatásköre nagyon ingatag és meg-

határozatlan, mert a jugoszláv államhoz számított Bosznia, Hercegovina, és Dalmátország kormányzatának intézésében teljességgel külön uton jár. Meg kell tehát várni Jugoszlávia közjogi konszolidálását, hogy tisztában lehessünk, minő hatalmi faktorial állunk szemben.

— Örvedetes jelenség, hogy a jugoszláv nemzeti tanács a délmagyarországi szerb kérdéssel feltűnően keveset foglalkozik és az ujságok is szárazon közlik a szerbeknek Délmagyarországon való elhelyezkedését. A Nagyhorvátországért rajongó régi politikusok és a Szerbiával egyesülni kívánó jugoszlávok között az ellentét mindennap inkább és inkább kiéleződik. Ez a helyzet addig fog tartani, amíg az óriási szerb jugoszláv államalakulat hível az egyesülés proklamálásával tisztí helyzetet nem teremtenek.

Szerbek.

*De kár, hogy az osztrákokhoz jártunk iskolába,
Azért nem volt tudásunknak se keze, se lába:
Bécsi urak úgy festették le nekünk a szerbet,
Akkor boldog csupán, ha száz magyart agyon*

*verhet,
Hogy beteg, ha magyar vérbe naponként nem*

*gázol
S ha idejön: temető lesz az egész országból,
Szóval mamust csináltak, hogy haragudjunk*

*rájuk,
Igy az osztrák diplomaták: hamis volt a májuk.*

*Most hogy eltörött a kardunk: susogtak a
nyelvek:
— Mi lesz velünk, jaj mi nekünk, itt vannak a
szerbek!*

*Szemükben a véres bosszu forró lángja lobban
S egyik-másik menekülni készült nagy titokban
És a szerbek megérkeztek, a szavaik szépek:
— Nem vagyunk mi tivéletek többé ellenségek.
Ami elmúlt, feledjük el, kezet parolára! . . .
Ne legyen a múlt időnek gyűlölet az ára.*

*S holnap talán együtt leszünk hangversenyen,
zsuron,*

*Egy hegedűn muzsikálunk s ugyanazon húrton
És a korzón, egy hét múlva karbatűzve járunk
S együtt mondjuk, hogy a lányok de szépek
mindlank.*

*Négy hét múlva Popovics is magyarul köszön-
get*

*Talán haza se mennek, ugy megszeretnek
minket,*

*Hiszen olyan jó a magyar s oly szép Magyar-
ország!*

*Kár, hogy régen mindkettőnket ugy megcsallt
az — osztrák!*

Z. A.

KÖZGAZDASÁG.

— Birtokcsere. Szijjártó Péter és tulajdonos társai eladták a Miklós-utca 16. sz. házat 20.000 koronáért Marinkovics Miklós és nejeének. — Klein Miklós és neje eladták a Mária-utca 12. sz. házat 40.000 koronáért Forgó Jánosné Regöczy Erzsébetnek. — Geyer Rómán és neje eladták a Vadászúrt-utca 7. sz. házat 30.000 koronáért Herzfeld Gyulának. — Kintzig Géza eladta a Rákóczy-utca 1. és 2. sz. házat 350.000 koronáért Momák Flóris és nejeének. — Pál Elemér és neje eladták a Purgly Lajosné-utca 4. sz. házat 13.000 koronáért Szalay Imre és nejeének. — Kolumbán Pál és neje eladták a Nagy Sándor-utca 7. sz. házat 200.000 koronáért Gábor Salamon és társainak.

— Meghívó. Az Aradi nyomda rt. 1918. december hó 2-án délután 6 órakor a vállalat helyiségében tartandó rendkívüli közgyűlésére. Tárty: Ingtalan eladás.

— Szász százalékos vagyonadó. Budapestről jelentik: A kormány a legaktuálisabb külpolitikai és belpolitikai kérdések rendezése után a vagyonkérdés megoldásával szándékozik foglalkozni. Illetékes tényezők között már teljesen kialakult a megoldás iránya. Vagyonelkobzásról nincsen szó, de bizonyos, hogy a háborús és egyéb vagyont nagy adóval sújtják. Szász százalékos vagyonadó terve merült fel, amely minden tízmillió koronánál nagyobb vagyont sújtana.

Nyugalom nélkül — nincs béke.

(Zavaros a helyzet Németországban. — Liebknechték bolgoznak.)

Berlinből jelentik: A politikai helyzet Németországban annyiban változott, hogy az egyes tartományi kormányok már tiltakoznak az ellen, hogy a berlini kormány több hatalmat igyekszik gyakorolni, mint a mennyi kijárna neki. A hesszeni kormány a következő táviratban fordult a berlini kormányhoz:

— A hesszeni kormány enegikusan tiltakozik az egyes német államok teljes kizárása ellen, továbbá az ellen, hogy ez államok kormányait a rendeletek kiadásánál teljesen mellőzték. Követeljük a nemzetgyűlésnek mielőbb való egybehívását. A mostani rendtelenség továbbfolytatásának elkerülése érdekében szükséges ez, mert a reakciót nem szabad az anarchia diktatúrájának követnie.

Hasonló tiltakozást küldött a bádeni kormány is Berlinbe s abban követelte, hogy minden téren, minden törvényes intézkedés megtétele előtt a bádeni kormányt is hallgassák meg.

A kormány minden erővel igyekszik a nemzetgyűlési választásokat előkészíteni. Scheidemann, a ki a sajtó vezetését és irányítását Landsbergertől átvette, kijelentette a sajtó képviselő előtt, hogy a kormány első kötelességének tartja a nemzetgyűlés megválasztását, már csak azért is, mert máskülönbem nem kap az ententétől békét. Hogy mikor lesznek a választások, még bizonytalan, valószínűen februárban megkezdődhetnek.

A Spartacus-csoport, élén Liebknecht-tel folytatta aknamunkáját a kormány ellen. De nemcsak Berlinben, hanem Hamburgban, Düsseldorfban és más német városokban is megpróbálták Liebknechték a hatalmat kezükbe ragadni. Düsseldorfban annyiban sikerült vállalkozásuk, hogy a főpolgármestert elfoglalták s most egy Liebknecht-párti vezető a várost.

Braunschweigban a katonai és munkás-tanács egyhanguan elhatározta, hogy a következő táviratot intézi a berlini kormányhoz:

— A nemzetgyűlés egybehívása nem a nap kérdése. Egyelőre nincs is szükség rá, hanem igenis sürgősen össze kell hívni a birodalmi munkás- és katonatanács képviselőit.

Münchenben a kommunisták nagygyűlést tartottak, a melyen több ezer főre menő tömeg vett részt. A gyűlés főszónoka, Sontheimer volt, a ki a többi között a következőket mondotta:

— A fegyverszüneti feltételek is nagyon enyhék. Az entente remélhetően még le fog velünk számolni. A katonáknak nem szabad magukat ismét a kaszárnya szubordinációja alá vetniök. Mindenkinek bele kell nyugodnia, hogy a hadikölcsönbe fektetett pénze elveszett. Követeljük a napi három, de legfeljebb hatórai munkaidő behozatát. Ha mindez nem történik meg, akkor utáhh forradalomnak kell ki-
törnie.

Egyébként mindjobban elterjed az a nézet, hogy

ha Németország nem teremt nyugalmat magamagában, akkor nem kap békét az ententétől.

A *Hamburger Fremdenblatt* megbízható helyen szerzett értesülése szerint Wilson semleges közvetítéssel tudatta a berlini kormányval, hogy ha Berlinben tovább tart a nyugtalanság, vagy ha a német kormány bármiféle érintkezésbe lép a moszkvai kormánnyal, akkor az entente azonnal felmondja a fegyverszüneti szerződést és levonja a következtetést. A német kormány teljesen tudatában van annak, hogy az entente valóban elhatározza, hogy *Németországgal csak akkor köt békét, ha végleges kormány alakul s ez okból a szociálisták mindkét csoportja arra törekszik, hogy az entente e kívánságát teljesítse.*

Természetesen csak a következő napokban dől el, vajjon sikerülni fog-e a lefegyverzés alatt a nyugalmat és rendet föntartani.

Frankfurt távirat szerint az ottani munkás- és katonatanács kiáltványa szerint minden megánkésztetést lefoglalnak, legyen az ruházati vagy élelmicikk, még pedig az utolsó darabig s fölhívják a lakosságot, hogy készleteit november 23-áig szolgáltatassa be. A ki e fölhívásnak nem engedelmeskedik, az ellen szigorú eljárást indítanak. Ez a cselekedet a kommunizmus első jelének tekinthető.

Kennitzben a városi közgyűlést a munkás- és katonatanács karhatalommal föloszlatta.

Lipcséből jelentik: A szociáldemokraták körében már itt is olyan aggasztó jelenségek mutatkoznak, mint Hamburgban. Ma *váratlanul letartóztatták* a munkás- és katonatanács elnökeit, *Gschwandert*, állítólag *nagyardnyáshkaszás miatt*, amelyet mostani állásában követett el. Arról is beszélnek, hogy nem volt elég radikális a hatalom mostani birtokosai számára s attól lehet tartani, hogy a hangulat kommunista irányba csap át. Ugy tudják, *Lipcséi szász államminisztert szintén letartóztatták*. Annvi bizonyos, hogy Németországban geopolitikai téren komoly ellentétek merültek fel amelyek valószínűleg *polgárháborúra vezetnek*.

Lipcsében holnapra várják a frontról visszavetődő csapatok megérkezését. Új bonyodalmak kiűrésétől félnek. A már hazatért szekeres-osztagok a laktanyában fogadásukra küldött vörös zászlót letapték és nagyon tiszteletlen módon nyilatkoztak a hatalom mostani birtokosairól. Kétségtelen, hogy Németországban a helyzet most a legválságosabb és minden pillanatban *új forradalom törhet ki*. A mostani kormány nehézségeit a szállítási viszonyok sztrvezetlensége és az élelmickek hiányának tekeződása még inkább szaporítja.

A MOZI.

Vámpír — az Urániában. Mivel az Uránia-színház igazgatóságának mégis sikerült leküzdenie a filmszállítás nehézségeit, elhatározta, hogy továbbra is változatlanul megtartja előadásait. Hétfőn egy nagyszabású drámát mutat be az Uránia. *Vámpír* a címe s már a cím is sejteti, hogy érdekes tárgyú darabbal fog megismerkedni a publikum. Az előadások hétfőtől kezdve további intézkedések 4, fél 6 és 7 órákor kezdődnek.

Csontos és Lenke — Ica az Apollóban. A mozipublikum két kedvence, Csontos Gyula és Lenkeffy Ica játszik az Apollóban hétfőn bemutatásra kerülő grandiózus filmen. A senki fiában. Nemesak a szereplők, hanem a dráma meséje is megérdemli a legnagyobb ér-

deklódést. Hétfőtől kezdve 4, fél 6 és 7 órákor kezdődnek az előadások, mert a közönség nem szívesen tartózkodik késő este az utcán.

Vasárnapi műsor az Apollóban és az Urániában. Mindkét mozi színház pompás szórakozást készített elő vasárnapi publikumának. Az Apolló „A földalatti szindikátust” ezt a nagystílusú kalanddrámát vetíti, amely az eddigi előadásokon óriási sikert aratott s zsufozt nézőteret vonzott. Elképzelhető, az Apolló vasárnapi publikuma mily nagy élvezettel fogja végignézni az izgalmas kalandtörténetet. Az Uránia-színház „A csunya fiú” című megkapóan romantikus drámát mutatja be vasárnap. Mint említettük már, ez a film a Phoenix-filmgyár remeke s így a közönségnek nem mindennapi szórakozást nyújt.

LEGUJABB HIREK.

— A volt király másfélmillió fővezéri fizetése. Bécsből jelentik: Az *Abendzeitung* című lap jelentése szerint a hadügyminiszterium titkos aktái között bizonyítékokat találtak arra, hogy Ausztria volt császára és Magyarország volt királya, Habsburg Károly, mint a monarchia hadseregének főparancsnoka, nem kevesebb, mint *évi másfél millió korona fizetést huzott*. Az erre vonatkozó titkos akták között megtalálták *Wekerle Sándor* volt magyar miniszterelnöknek *Stöger-Stöner* volt hadügyminiszterhez intézett levelét. Az 1918 május 18-án kelt levél szövege a következő:

Kegyelmes Uram! E hó 16-án kelt levelére van szerencsém értesíteni, hogy az Excellenciád által felsorolt okokra való tekintettel készséggel hozzájárulok ahhoz, hogy öfelsége mint a közös hadsereg főparancsnoka évenként másfél millió korona fizetést kapjon és pedig visszahatólag öfelségének trónralépésétől kezdve az egész háború tartamára.

A német-osztrák kormány november 16-án kelt rendeletével ezen illeték további küszetését beszüntette.

— **Újabb román csapatok Erdélyben.** Budapestről jelentik tudósítónk: A hadügyminiszteriumba érkezett jelentés szerint Gyimesbükkre ma újabb két ezred román reguláris katonaság érkezett, amely egyelőre a községben szállt meg.

— **Repülők szakszervezete.** Bécsből jelentik: Az asperni repülőter altszít-pilótái ma délelőtt tartott ülésükön elhatározták, hogy a Német-Ausztria területén levő összes repülőtereket lefoglalják és maguk veszik kezükbe a légi csapatok szervezésének ügyét. Szakszervezetet alakítottak s ennek elnökévé *Siebert* kapitányt választották meg.

— **Forradalmi mozgalom Olaszországban.** Bazalból jelentik: Ide érkezett hírek szerint a forradalmi mozgalom Olaszországban napról napra nagyobb méreteket ölt. Milanóban a munkások sürgősen követelték a kormánytól a nyolc órai munkaidőt, az új választásokat és a választó polgárok egyenjogúsítását.

— **Az olaszok Innsbruckban.** Innsbruckból jelentik: Ma este nyolc órákor érkeztek meg az első olasz csapatok.

— **Habsburg Károly lelki beteg.** Bécsből jelentik: *Habsburg* Károly eckartsáui kastélyában néhány nap óta betegeskedik. Súlyos lelki depressziók bántják, senkit sem tűr meg maga mellett és senkivel sem beszél egy szót sem.

— **Az altábornagy leányának kelengyéje.** Bécsből jelentik: Az *Abend* hosszabb cikket közöl a hadügyminiszteriumban folyó gazdálkodásról és a magasabb tábormokok üzelméről. Egyebek között a következő történetet mondja el: A régi osztrák-magyar monarchiának egyik legmagasabb rangú katonája, báró *Klepsch-Kloth* altábornagy, aki az osztrák-magyar főhadiszállást képviselte a német legfőbb hadvezetőségénél és aki a háború előtt tíz évvel német katonai attasé és Vilmos császár egyik legbizalmasabb embere volt, 1917-ben férjhez adta egyik leányát. Ebből az alkalomból a hadügyminiszterium tizenharmadik ügyosztálya utasította a Kaiser-Eberdorfi ruházati raktárt, hogy az *altábornagy urnak nem kevesebb, mint 2000 méter fehérnemű*

anyagot szolgáltatasson ki. Ez azonban nem volt elég, 1918. januárjában a hadügyminiszterium említett ügyosztályától újabb utasítás érkezett a ruházati raktárhoz, óriási mennyiségű kész fehérnemű, asztalkendő, szalvéták törülközők és más fehérneműek kiutalására. Az altábornagy leányának kistafirozása céljából. Egy újabb rendelet azt az utasítást adta, hogy megfelelő mennyiségű gyermekfehérneműről is gondoskodjanak az excellenciás ur leánya számára. Az *Abend* felveti a kérdést, hogy a hadügyi hivatal nem gondol-e arra, hogy végére járjon a régi visszaéléseknek és számadásra vonja a felelős személyeket.

Az erdélyi cionisták.

(Két táborra szakadt a zsidóság.)

Kolozsvárról jelentik: Kolozsvárt cionista mozgalom indult meg, amely nemzeti alapon akarja szervezni az erdélyi zsidóságot. Az erdélyi zsidók közül egyesek attól féltek, hogy Erdély egy része román imperium alá kerül s erre az eshetőségre készen, külön autonómiát akarnak biztosítani az erdélyi zsidó egyházaknak és iskoláknak.

Van azonban az erdélyi zsidóság körében egy tekintélyes tábor, amely szemben ezzel a törekvéssel a magyar nemzet sorsához akarja kötni a nyelvében, nemzeti érzésében magyarrá lett erdélyi zsidóság sorsát. A két tábor máris szembekezdült egymással s ennek lehet tulajdonítani, hogy *Sebestyén Dávid* hitközségi elnök, aki szembekezdülkedik a zsidók nemzeti szervezkedésével, lemondott tisztségéről. Azok, akik ezen az elvi alapon állnak, élénken tiltakoztak a legutóbbi nagygyűlésen a cionista akció ellen s így történt, hogy a nagygyűlés zajos tüntetések színhelye volt.

A nagygyűlésen *Glasner Mór* ortodox főrabbi emelkedett szólásra s német nyelven tartott kinyilatkoztatást az erdélyi zsidóság nemzeti mozgalma mellett. *Mesiási idők* elérézése ez, — mondotta — mely végre egybeforrasztja a zsidóságot.

Erre nagy zaj tört ki.

— *Miféle beszéd ez egy rabbi szájából, — mondották — hol van a Messiás?*

Glasner erre könyezve védekezett s kérte, hogy legyenek tekintettel hosszú időre visszatekintő lelkesedésére. Beszédét régi, prófécias hangon fejezte be, melyben a zsidóság útként nyilvánítja azokat a zsidókat, kik elpártoltak a zsidóság e szent munkájától.

Ezután dr. *Eisler Mátvás* neolog főrabbi vázolta a zsidóság kétezzer éves szenvedésének útját. Mindig csak elnyomás, üldözés volt a zsidóság sorsa, de most felemelte a fejét, hogy jövődőt biztosítson magának, mint amilyen a múltja volt.

Dr. *Kohn Hilel* ügyvéd, a népgyűlés előadója egy deklarációt olvasott fel, mely öt pontba foglalja össze a Szövetség programját, amely szerint:

Az erdélyi zsidóság az egész világon szétszórt, 14 milliónyi és a nyugati államok kormányai által nemzetnek elismert egyetemes zsidó nép részeül vallja magát. Az erdélyi zsidóság az erdélyi magyar, román, szász és székely nemzeteknek a békés együttműködésre testvérjohbot nyújtva azt kívánja tőlük, hogy ismerjék el az ő külön nemzeti mivoltát és ebből folyó önrendelkezési jogát. A zsidóság teljes erejével támogatni fogja a testvérm nemzetek mindazon törekvéseit, melyek az igazi demokrácia és a népek önrendelkezési jogának megkülönböztetés nélküli megvalósítására irányulnak. Az erdélyi zsidóság saját nemzeti önrendelkezését úgy magyarázza, hogy personális autonómiát, vagyis a nationális kisebbség jogaival történő alkotmányos felruházást igényel egy a politikai és gazdasági élet, mint az oktatás és nemzeti kulturájának ápolása terén. Az erdélyi zsidóság nemzeti egységének megtestesítője, nemzeti igényeinek hirdetője és harcosa, valamint ez idő szerinti politikai képviselője az e célra Kolozsvár székhellyel megalakult „Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség”.

A gyűlés után a kolozsvári zsidó kisiparosok a nemzeti kék-fehér zászló alatt vonultak fel helyiségükbe.

Délvidéki Villamossági Vállalat.

Tulajdonos: **Lengváry Zoltán** okl. mérnök.

Vörösmarty-utca 3. sz. Telefon 11-31.

Vállal: Villanyvilágítás, erőátviteli, motor, telefon, csengő, villámhárító berendezéseket és szakszerű javításokat. Nagy csillár, égő, főző, vasaló és szerelési anyag raktár. 7840

Szolid árak. Pontos munka.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Afírás nélkül. Nyílt levelet átadtuk Arad megye kormánybiztos-főispánjának. Ifjuság Lippa. Jelentkezniök kell.

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. nov. 24-én:

Déliután 3 órakor:

Iskolai diákok.

operett.

Este 7 órakor:

Csárdás királyné.

Apolló-színház.

1918. nov. 24-én:

Pödalatti szindikátus

Kalandor történet 5

felvonásban.

Uránia-színház.

1918. nov. 24-én:

Osunya fia.

Fantasztikus történet

4 felvonásban.

ÚJ KÖNYVEK.

— A Színházi Élet, Lucze Sándor népszerű lapja e héten páratlanul változatos, érdekes tartalommal jelent meg. Herczeg Ferenc legújabb darabjáról mond el intimitásokat. Bródy Sándor pedig a Vigaszínházi premierjéről, a Szenvedélyről nyilatkozik. E szám részletesen foglalkozik a Színházi Élet Gyermekszínházával, mely előreláthatólag népszerű lesz a többi színházak mellett. A rendszeres rovatok Hettvers, Szépségápolás, kottamelléklet teszik még vonzóbbá e számot, mely

közl Karintly Frigyes „A Téma” című egyfelvonásosát. Egyes szám ára K 1.20. Előfizetési ár egy negyed évre K 12.50. Kiadóhivatal Erzsébet-körut 29.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közzétettakért nem vállalunk felelősséget.

Mélszemes gyász van az aradi polgári leányiskolának!

A Mindenható örök akarata elszólította egyik legkiválóbb, szeretett kántárszót

Réty Sarolta,

2. hó 28-án, három heti súlyos szenvedés után visszaadta lélkét az Égek Urának.

Ugy a növendékek száza, mint hőséges kántárszót — elmulhatatlan szeretettel és kegyelettel fejték emléket lelkükben megőrizni.

A boldogult hűlt tetemét f. hó 25-én délelőtt 10 órakor adjuk át az aradi felelő temető halottszobájából az örök nyugalomnak.

Az engesztelő szent-mise áldozat december hó 6-án d. e. 10 órakor fog a megboldogult lelkét fűvért, a helybeli főszent. Minorita-tyúk templomában a Mindenhatóknak bemutatni. 8404

Páradhatatlan munkás volt életed!

Legyen pihenésed könnyű és boldog!

Arad, 1918. november hó 23-án.

A polgári leányiskola tanítástól.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtetetlen jó férjem, illettőleg édesanya

Király József

temetőben résztvettek, ravatalára koszorúkat helyeztek, rakonainknak, kántárszót a mindazoknak, akik jelképpel is képviselték magukat a végzettségem, fogadják szíven hálás köszönetem.

Arad, 1918. nov. 28.

Érv. Király Józsefné
szül. Börsök Mária.

ÉRTESÍTÉS!

Katonai szolgálatból visszatérve, értesítem igen tisztelt vendégeimet, hogy

borbély- és fodrász-üzletem

vezetését újból átvettem. Midőn hálásan megköszönöm tisztelt vendégeimnek borbély és fodrász üzletem iránt a háboru alatt tanúsított jóindulatu támogatását, egyben kérem igen tisztelt vendégeimet és igen n. é. közönséget, hogy engem a jövőben is megtisztelni sziveskedjenek.

Nagyrabecsült támogatás és jó indulatú ismételve kérem

kiváló hiszteleffel:

SZEILLER JÓZSEF,

borbély és fodrász. Arad, Weltzer János-u. 2.
(Minorita-palota.) A főposta mellett. 8375

Ügyvédi irodámat

Araden, Munkácsi-utca 3. sz. házban

megnyitottam.

Dr. Orfi Gyula.

(Telefon 11-25.) 8308

Női szabászati tanfolyam.

Tisztelettel értesítem úgy az igen tisztelt ur hölgyközönséget, mint a női szabósággal foglalkozókat, hogy Bőtös-utca 5. sz. műtermemben női szabászati tanfolyamot nyitok. Külföldön éveken át szerzett tapasztalataim alapján hivatva érzem magam arra, hogy 6 hetes kurzus alatt bárki elsajátíthatja módszerem. A tanfolyam két csoportból fog állni: este 5-7. és 7-9-órtaig. Kezdődik december 1-én, tart január 15-ig. Beiratkozni lehet naponként d. n. 8-5-ig.

Teljes díjtartással 8408

Jäger József, női szabó

ARAD, BÖTVÖS-UTCA 5 SZÁM.

Hamvas tiszta arcobórt

csak
„Anny”

erőmmel lehet elérni. Zsíros éjjeli, száraz nappali használatra. Egy tévely 4.—, 6.— és 8.— K.

Barmfi betegségek ellen

biztos hatású szer a

„Tikin”

Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Ruh és viszketőség

ellen egyedül csak

Albin

fehér kenőcs használ. 2.—, 4.— és 7.— korona.

Lábizzadás

ellen csak

Lábin

folyadék és hintőport használ. Ara 3.— és 5.— korona.

Fenti szerek, egyedül kaphatók: 18

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szíve gyógyszerárban Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina-utca melletti. — Közkórház, Orvosi aradalm, M. A. V. és A. Cs. E. V., Rir. fogház stb. szállítója.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arczuk és ajkuk sáde, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájrüget desinfiálja, utóíze igen kellemes. Ara 1 korona.

Hajós Árpád

gyógyszerárban Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Poloskák

irtására

egyedül biztos szer a

„Phenolav”

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve 1/2 kgros csomag 6 korona.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden 4-4 hirdelési nap 20 fillér.

Vastagabb betűkkel 30 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt anyagokat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 1 óra után nem fogadjuk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés 10 szög 8 koronás.

A kiadóhivatalt fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés eszövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

AGGLEGÉNY keresi feles, fiatal hölgy barátságát, mivel tőle estől kellemesen elölthetné. Levelet „Egy csésze tea mellett” jellegű kiadói továbbít. 8417

KÉT JÓ BARÁTNAI keresi az ember barátságát keresi „Orsolya és törpe” jellegű kiadói továbbít. 8421

DISKRÉT UREMBER barátságát keresi, ki némileg támogatná „Kis pacsi” jellegű kiadói továbbít. 8420

FIATAL LEÁNY, egy kedves bácska ismerettségét keresi, ki anyagilag támogatná „Fiatal leány” jellegű kiadói továbbít. 8428

FESS és intelligens fiatalember, feltétlenül szép, csinos urhölgy ismerettségét keresi, mivel tízes órában elismerés. Leveletet „Trobador” jellegű kiadói továbbít. 8422

KÉT URILEÁNY keresi vigasztalást, komoly fiúk ismerettségét. „Rangkülönbség nincs” jellegű kiadói továbbít. 8384

UNATKOZUNK, szívesen vállalnánk leveleket vidám tartalommal. Leveletet „Szóka” vagy „Baras” jellegű kiadói továbbít. 8376

SZÉPNEK MONDOTT urleány gavallér urleány barátságát keresi, ki őt támogatná. „Egyedül marokos” jellegű kiadói továbbít. 8396

URAI! Középkorú, vagyos, román, kath. urak házasság céljából egyetlen óltart megismerkedni korrekciós ur emberrel. Csatka istentisztelet után levelet lezárva ügyembe véve, M. V. jellegű kiadói továbbít. 8397

EGYEDÜLALLÓ 70 évkorú nő néhány ezer koronával megismerkedne 55-60 év körüli nyugdíjas vagy kisebb üzlettel bíró egyénnel Izraelita előnyben. Leveletet „Közösben kellemesebb” jellegű kiadói továbbít. 8405

Házasság.

GYERMEKTELEN hadi özvegy férhez menne tisztességes, jobb módú, esetleg rekánsz iparoshoz. Leveletet „Talan meg lesznek boldog” jellegű kiadói továbbít. 8385

23 ÉVES, szép, izr. rokonomat 10-15000 borona hozományjal férhez adnám intelligens kereskedő, önálló iparos, vagy hivatalnokhoz. Ajánlat „Öszinte” jellegű kiadói továbbít. 8409

Alkalmazást keres.

32 ÉVES mérlegképes könyvelő, magyar, német és román nyelvismerettel, állást keres. Esztog vidéken gazdasággal is állást vállal. Cím Sonnenwirth című úrnál, Deák Ferenc-utca 33-34. 8415

REZDŐ (RODISTANO) alkalmazást keres a városban, vagy vidéken „Török” jellegű kiadói továbbít. 8329

BARONÓK mind az varr és javít, vállalkozás is. Állás-utca 2, Zselényi. 6377

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐ. 15 év gyakorlattal, perfiakt magyar-német levelező, állást keres. Szíves ajánlatokat fizetési megjelöléssel „P. A. D.” jellegű kiadói továbbít. 8398

PENZTÁRNOKNŐI alkalmazást keres intelligens kisasszony. Cím a kiadóban. 8394

JOGHALLGATÓ ügyvédrodai gyakorlattal, gépirásban jártas, megfelelő állást keres. Cím a kiadóban. 8422

PERFEKT RUFATÁRRÓNÓ, házakba ajánlkozik. Cím Weitzer János-utca 15., Fehérvár. 8419

A KATONASÁGTÓL teljesen elbocsátott nyers olajmotor gépész, aki a hadseregben is 35 hónapon át gépészeti szolgálatot teljesített, alkalmazást keres. Arany János-utca 3. 8401

EGY KOMOLY 30 éves magyar, német, román nyelvvel bír, volt számvető, keres bizalmi íspáni, raktárnoki, felügyelői állást, esetleg óvadékkal is. Cím a kiadóban. 8373

MEGBIZHATÓ, ügyes kereskedő segéd megfelelő állást keres bármilyen szakmából, azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 8330

Alkalmazást nyer.

MAGYAR-NÉMET kisasszony, ki háztartásban segédkezik, 9 éves leánygyermekhez felvétetik. Szirmai, Damjanich-utca 14. 8411

SZABÓ MUNKÁSOK nagy munkára felvételnek a hatóságai szabóműhelybe. Magyar- és Schwedel-utca sarok. 8412

GAZDASÁGI IRNOKOT, nőket fiatal embert, keresünk csanádmezei gazdaságunk részére. Ingatlanforgalmi és Parcellázó Bank, Petőfi-u. 1. 8380

MINDENES az. az. felvétetik Eötvös-utca 2. I. 8381

KÉT ÉVES gyermek mellé megbízható nő azonnalra kerestetik. Andrássy-tér 16. sz. 3879

VERLASSICHES FRAULEIN wird zu zweijährigen Kind solort aufgenommen. Andrássy-tér 16. 3879

ÜGYES ruha varrókat keresek házhoz. Erzsébet-körút 10. sz. 8387

INTELLIGENS beteg-ápoló kerestetik azonnali belépésre, legjobb díjazás mellett. Nagyvárad-utca 3. sz. Emelet. 8388

BEJÁRÓÉ vagy ügyes fiú felvétetik Kaufmann Sándornál, Munkács-utca 3. 8399

ASZTALOST keresek motoros műhelybe vegyes munkára. Schäfer Dezső, Kőrösbánya. 8400

EGY szerény igényű fodrásznő és minden kerestetik Deák F.-u. 28. 8406

VILÁNYSZERELŐ tanoncok fizetéssel felvétetnek Kalmár József műszerészénél, Arad, Salacz-u. 2. 8352

JOBB CSALÁDBÓL való leány elárultatónak kerestetik. Cím a kiadóban. 8361

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer. 8361

MINDENEST keresek jó fizetéssel. Orszy-utca 12. 8324

TANULÓK fizetéssel, esetleg ellátással felvétetnek. Délvidéki villamosági vállalatnál. Vörösmarty-utca 3. 8326

EGY ÜGYES, teljesen megbízható könyvelő azonnali belépésre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 8350

Lakást keres.

FIATAL HÁZASPÁR 2-3 szobás lakást, fürdőszobával, keres. Cím: Boros Bemé-téri papírüzlet. 8234

Vétel és eladás.

FINOM szerkezettű, kifogástalan állapotban levő rajzeszközöt megvételre keressünk. Fodor és Reisinger, József tőherceg-utca 12. 8416

SZÉP NAGY cserépkályha eladó. Péterfy-utca 3. sz. 8403

DENATURÁLT SZESZ kapható Kardos Miklósnál Arad, Deák Ferenc-utca 36. 8376

LEGFINOMABB 8 mt. fekete és 5 mt. sötétkék selyem eladó. Deák Ferenc-utca 36., földszint. 8413

VERESHAGYMA elsőrendű 1 korona, másodrendű 80 fillér kilója, sárgarépa, ősi kalarábé, fejeskaposzta Szabadságtéren mindennap kapható. Grosz Jenő, Szabadság-tér 12. 8414

KOKSZ-kemence eladó. Fehér Gyula, Kismolnár-utca 8. 8383

JÓKARBAN LEVŐ butor és igyennű eladó. Illés-u. 51. 8382

PHILODENARON és Pálma, nagyméretű, eladó. Széchenyi-u. 8. 8373

MODERN új sötétzöld kosztüm 800 koronáért eladó. Cím a kiadóban. 8393

OLCSÓN ELADÓ hosszú fekete posztó női kabát, közepetmetre, vattalinozott rózsaszín selyembéléssel. Cím a kiadóban. 8392

PÉZSMA SZILSZKIN sufl, gallér és manzsetta, teljesen új, jutányos áron eladó. Cím a kiadóban. 8390

ELADÓ télikabát, 6 m. posztó, zsírosbődn, lehéremű s több háztartási cikkek. Cím: Ráab Zoltánné, Varjassy József-u. 5. 8407

JÓKARBAN LEVŐ többféle butorok és boroshordók eladók. Kossuth-utca 39., 48-as vendéglő. 8282

KITŰNŐ piarino és néhány butor darab eladó. Cím a kiadóban. 8334

PENYŐ, DISZ- és gyümölcsfa eszmeték megrendelhetők Ortutay Lajosnál, Arad. 7415

MEGJÖTT két waggon gyönyörű szép káposzta, melyet maximális áron alul 80 fillérért árusítunk. Házhoz szállítva 82 fill. Ezenkívül foghagyma és vöröshagyma kapható szintén maximális áron alul. Luttwák József, Asztalos Sándor-u. Telefon 615. 1141

ÚJ BUTORÜZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a, mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl egy nagy ebédlőt, szmirna szőnyegét, amerikai íróasztal, egy angol lérfil plüschgarnitúrát. Wiegenfeld-cég. 8028

ALIG HASZNÁLT fűszerüzlet berendezés eladó. Cím a kiadóban. 8355

ELADÓ: több asztalos szerszámok, gyalupadok, butoranyagok, kis kocsi és új vaskályha. Cím: Kapa-utca 12. 8368

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 8100

Ingatlan.

HÁZ ELADÓ, elfoglalható. Bővebbet Fácán-utca 3 Fákerti üzlet udvarán. 6277

BELVÁROSBAN adómentes, teljesen modern, 3 szobás magánház eladó. Cím a kiadóban. 8386

MAGÁNHAZ Belvárosban, azonnal elfoglalható lakással, ugyszintén annak teljes berendezése eladó. Cím a kiadóban. 8410

MAGÁNHAZ átadható lakással eladó. Magyar-u. 19. 5908

ÖTSZOBÁS adómentes ház eladó. Dezső-utca 8. 8377

ELADÓ HÁZ gyümölcsös udvarral és kerttel. Aradon, Orczy-u. 22. alatt. 8374

ELADÓ egy sarok magánház 2 szobás átvehető lakással. Cím a kiadóban. 8251

ELADÓ egy adómentes új, modern egyemeletes bérház, hat lakással, ugyanott egy magánház is. Cím a kiadóhivatalban. 8220

FÖLDSZINTES bérház, nagy telekkel eladó. Cím a kiadóban. 5908

Ellátás.

TANÁRNAL tanuló teljes ellátást nyerhet. Cím a kiadóhivatalban. 8366

Oktatás.

INTELLIGENS német kisasszony, német órákat ad és tanít. Első elemi osztályu gyermekek magyarul oktát. Cím a kiadóban. 8424

ZENETANITONÓ hegedű- és zongoraoktatást vállal. Cím a kiadóban. 8389

TANITONÓ elemi vagy középiskolai gyöngye és magántanuló oktatását vállalja. Cím a kiadóban. 8391

KERESK. SZAKOKTATÁS. Magántanító (könyvelés, gyors- és gépirás, számtan stb.) elsőrangú tanórok vezetése alatt. Díjtalan állásalkotás. Engel gyors- és gépiróiskola, László Vilmos-utca 2. 7445

Különféle.

SZÁRAZ PINCÉT, vagy üres raktárt keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7509

APRÓHIRDETESEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messenger-boy irodában, Klein I. hirdetését és hírlapirodájában, Zrínyi-u. és Mandi Boros Bemé-tér 16. sz. alatti papírüzletében.

Felter Teréz

kosmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak végleges eltávolítása. Vörös orr a kezelés, arcbőrhamlasztás. Hajmosás, esztétika, hajfestés Hanna festéssel, manikűr. Szereket szétküldése vidékre is. 81

Gazdáknek

mindennap délelőtt 8 órakor
a Hadik-husár laktanyában

lovak

használatra 8084

kiadatnak.